

การจัดการศึกษาที่แตกต่างจากมาตรฐานการอุดมศึกษา

HIGHER EDUCATION SANDBOX

: ถอดบทเรียนนวัตกรรมการอุดมศึกษา
และข้อเสนอแนวทางการสนับสนุนเชิงนโยบาย

กันยายน 2567

สารบัญ

บทสรุปผู้บริหาร	1
1. บทนำ.....	3
ความจำเป็นในการสร้างนวัตกรรมการอุดมศึกษา	3
ที่มาในการกำหนดนโยบาย	5
2. สถานการณ์การพัฒนานวัตกรรมการอุดมศึกษาผ่านกลไกการจัดการศึกษาที่แตกต่างจากมาตรฐานการอุดมศึกษา (Higher Education Sandbox)	6
การพัฒนากลไกรองรับการจัดการศึกษาที่แตกต่างจากมาตรฐานการอุดมศึกษา (Higher Education Sandbox)	6
ความก้าวหน้าของการพิจารณาอนุมัติการจัดการศึกษาที่แตกต่างจากมาตรฐานการอุดมศึกษา (Higher Education Sandbox)	7
ความก้าวหน้าของการดำเนินการหลักสูตร Higher Education Sandbox ที่ได้รับการอนุมัติ	13
ภาพรวมของการกำกับ การติดตามประเมินผล และการตรวจสอบ	17
3. นวัตกรรมการอุดมศึกษาที่เกิดขึ้นจากกลไกการจัดการศึกษาที่แตกต่างจากมาตรฐานการอุดมศึกษา (Higher Education Sandbox)	23
4. มาตรฐานการอุดมศึกษาที่เป็นข้อจำกัดในการพัฒนานวัตกรรมการอุดมศึกษา.....	29
5. บทวิเคราะห์ข้อเสนอแนวทางการสนับสนุนเชิงนโยบาย	35
ภาคผนวก: ข้อเสนอการจัดการศึกษาที่แตกต่างจากมาตรฐานการอุดมศึกษา (Higher Education Sandbox) ที่ได้รับการอนุมัติโดยคณะกรรมการพิเศษเฉพาะเรื่องฯ จำนวน 11 ข้อเสนอ.....	40

บทสรุปผู้บริหาร

รายงานฉบับนี้เป็นการศึกษาวิจัยการพัฒนานวัตกรรมกรรมการอุดมศึกษาภายใต้กลไกการจัดการศึกษาที่แตกต่างจากมาตรฐานการอุดมศึกษา (Higher Education Sandbox) โดยสำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (สอวช.) ได้ร่วมกับสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สป.อว.) ริเริ่มพัฒนากลไกรองรับการจัดการศึกษาที่แตกต่างจากมาตรฐานการอุดมศึกษามาตั้งแต่ต้น และทำหน้าที่ฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการพิเศษเฉพาะเรื่อง ด้านการส่งเสริมนวัตกรรมกรรมการอุดมศึกษา ฝ่ายเลขานุการร่วมของคณะทำงานเพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษาที่แตกต่างจากมาตรฐานการอุดมศึกษา และฝ่ายเลขานุการร่วมของคณะผู้ประเมินผลอิสระซึ่งมีหน้าที่ติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาที่แตกต่างจากมาตรฐานการอุดมศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา สอวช. จึงได้จัดทำเป็นรายงานการพัฒนานวัตกรรมกรรมการอุดมศึกษาที่เกิดขึ้นภายใต้กลไกการจัดการศึกษาที่แตกต่างจากมาตรฐานการอุดมศึกษาในช่วงการดำเนินงานที่ผ่านมา รวมถึงข้อเสนอแนวทางการสนับสนุนเชิงนโยบายเพื่อขยายผลการดำเนินงาน โดยมีสาระสำคัญดังนี้

นวัตกรรมกรรมการอุดมศึกษาที่เกิดขึ้น ประกอบด้วย *การจัดการศึกษาร่วมกับภาคผู้ใช้บัณฑิตอย่างเข้มข้นตลอดการจัดการศึกษา (Intensive Co-creation)* ซึ่งมุ่งเน้นแก้ปัญหา Skill Mismatch อย่างตรงจุด *การจัดการศึกษาร่วมกับสถาบันการศึกษาต่างประเทศ (Co-education with International Collaboration)* ทำให้สามารถนำนวัตกรรมการศึกษาของต่างประเทศมาเปิดสอนในประเทศไทยได้อย่างเต็มรูปแบบเทียบเท่ามาตรฐานในประเทศนั้น ๆ ผลลัพธ์ที่เป็น Global Citizen *การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษา (University Consortium)* ทั้งในรายอุตสาหกรรมหรือสาขาความเชี่ยวชาญ ทำให้เกิดการแบ่งปันทรัพยากรภายในเครือข่าย เกิดการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาที่เฉพาะเจาะจงสำหรับอุตสาหกรรมนั้น ๆ *นวัตกรรมการคิดผลสัมฤทธิ์ที่ไม่ได้วัดโดยใช้ระยะเวลา (Flexible Time)* แต่จะมุ่งเน้นการวัดผลจากสมรรถนะหรือความสามารถ (Competency-based or Ability-based) ช่วยลดระยะเวลาการศึกษา และสามารถปรับรูปแบบการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับการพัฒนาสมรรถนะนั้น ๆ *รูปแบบการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นรองรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Flexible Model for Lifelong Learning)* รองรับความต้องการเรียนรู้ที่หลากหลายของแต่ละบุคคล ทำให้เปิดรับกลุ่มผู้เรียนได้หลากหลายมากขึ้นตามแนวโน้มการศึกษาแห่งอนาคต และ*การใช้เทคโนโลยีในการจัดการศึกษาและบริหารจัดการ (Technology for Learning and Management)* เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพระบบการผลิตบัณฑิตทั้งในมิติรูปแบบการเรียนรู้และการบริหารจัดการหลักสูตรเกิดการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

มาตรฐานการอุดมศึกษาที่ยังเป็นข้อจำกัด ซึ่งข้อเสนอการจัดการศึกษาส่วนใหญ่จำเป็นต้องขอยกเว้น เช่น การคิดหน่วยกิตที่คำนวณจากระยะเวลาในการเรียน (Time-based)

ข้อกำหนดโครงสร้างหลักสูตรที่จำกัดความยืดหยุ่น ระบบการจัดการศึกษาแบบทวิภาคและข้อกำหนดจำนวนหน่วยกิตที่ลงทะเบียนเรียนได้ในแต่ละภาคการศึกษา เกณฑ์การวัดผลและการสำเร็จการศึกษาที่ยังไม่สอดคล้องกับการประเมินผลเชิงสมรรถนะโดยเฉพาะในระดับบัณฑิตศึกษา หลักเกณฑ์การเทียบโอนข้ามสถาบันที่ยังไม่สามารถนำระดับคะแนนมาประกอบการคิดคะแนนสะสมเฉลี่ยของผู้เรียนได้ และเกณฑ์คุณสมบัติผู้เข้าศึกษาในหลักสูตรที่ยังไม่ครอบคลุมในบางกลุ่มเป้าหมาย

ทั้งนี้ สอวช. ได้เสนอแนวทางการสนับสนุนเชิงนโยบายเพื่อส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาข้อเสนอการจัดการศึกษาที่แตกต่างจากมาตรฐานการอุดมศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาได้มากขึ้น โดยแบ่งเป็น 4 ด้าน คือ 1) *ด้านระบบส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรภายใต้กลไก Higher Education Sandbox* โดยการส่งเสริมกระบวนการออกแบบและพัฒนาโมเดลการจัดการศึกษา การประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเชื่อมั่นแก่กลุ่มเป้าหมาย และกระบวนการสร้างความเข้าใจแก่ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา รวมถึงการค้นหาหลักสูตรต้นแบบในมิติต่าง ๆ 2) *ด้านการขยายผลหรือต่อยอดจากหลักสูตรที่ประสบความสำเร็จ* เพื่อเพิ่มจำนวนกำลังคนให้เพียงพอกับความต้องการของตลาดแรงงาน เช่น การสนับสนุนให้เกิดเวทีแบ่งปันประสบการณ์ จัดทำรายงานถอดบทเรียนของข้อเสนอการจัดการศึกษาที่ประสบความสำเร็จ การมอบรางวัลแก่หลักสูตรต้นแบบที่ประสบความสำเร็จ 3) *ด้านบริหารจัดการ* เพื่อส่งเสริมให้การดำเนินงานของกลไกมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยการสนับสนุนกลไกการริเริ่มสร้างความร่วมมือกับภาคผู้ใช้บัณฑิตด้วยหน่วยงานตัวกลาง (intermediary) การสนับสนุนแรงจูงใจแก่ผู้ร่วมดำเนินการทั้งสถานประกอบการ นักศึกษา และอาจารย์ผู้สอน การส่งเสริมให้ภาคผู้ใช้บัณฑิตมีส่วนร่วมในกลไกการกำกับ การติดตามประเมินผล และการตรวจสอบการจัดการศึกษามากขึ้น และ 4) *ด้านนโยบายเชิงรุกเพื่อการผลิตกำลังคนที่ตอบโจทย์ความต้องการอย่างเร่งด่วนและมุ่งเป้า* ริเริ่มโดยกระทรวง อว. (Top-down Policy) เพื่อผลิตกำลังคนเฉพาะทางสนับสนุนการขับเคลื่อนโจทย์สำคัญของประเทศ เช่น การผลิตกำลังคนเร่งด่วนเพื่อดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศในอุตสาหกรรมเซมิคอนดักเตอร์ เป็นต้น

1. บทนำ

ความจำเป็นในการสร้างนวัตกรรมกรรมการอุดมศึกษา

กระแสการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ เทคโนโลยี และสังคม ต่างมีนัยต่อความต้องการกำลังคนและรูปแบบการดำเนินชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งจะส่งผลต่อรูปแบบการพัฒนา กำลังคนของสถาบันอุดมศึกษาที่จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนให้ทันกับความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไป โดยในบริบทการพัฒนาของประเทศไทยมีประเด็นที่สำคัญและมีผลกระทบต่อแนวทางการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา เช่น การพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศ การดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ การเตรียมรองรับวิกฤติการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต และรูปแบบวิถีชีวิตแบบหลายช่วง (Multistage Life)

การพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับภาคอุตสาหกรรมจำเป็นต้องอาศัยการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยกำลังคนที่มีความรู้ที่เป็นวิทยาการสมัยใหม่ รวมถึงต้องการบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญและองค์ความรู้ในลักษณะข้ามศาสตร์ (Cross-disciplinary) และองค์ความรู้แบบสหวิทยาการ (Multidisciplinary) เช่น การพัฒนาบุคลากรนักชีวสถิติศาสตร์ (Biostatistician) ที่มีความสำคัญต่อการวิจัยในอุตสาหกรรมยาและการแพทย์ จำเป็นต้องมีความรู้ทั้งด้านชีววิทยา สถิติ และมีทักษะพื้นฐานด้านการใช้ซอฟต์แวร์วิเคราะห์ข้อมูล เป็นต้น การผลิตบุคลากรให้มีคุณลักษณะดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษาหรือระหว่างส่วนงานภายใต้สถาบันอุดมศึกษา รวมถึงร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพด้านเทคโนโลยี ให้นำความเชี่ยวชาญที่หลากหลายและมีทรัพยากรที่แตกต่างกันมาร่วมจัดการศึกษาเพื่อพัฒนากำลังคนให้ตอบโจทย์ความต้องการของอุตสาหกรรมดังกล่าวได้

การดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ นับเป็นกลไกสำคัญเพื่อกระตุ้นการเติบโตของภาคเศรษฐกิจไทย และการยกระดับเทคโนโลยีให้เท่าทันกับแนวโน้มเทคโนโลยีโลกอันเนื่องมาจากการถ่ายทอดเทคโนโลยีขั้นสูงจากบริษัทที่เข้ามาลงทุนในประเทศ รวมถึงทำให้ไทยสามารถเชื่อมต่อเข้าเป็นส่วนหนึ่งในห่วงโซ่อุปทานโลก (Global Supply Chain) ทั้งนี้การมีกำลังคนสมรรถนะสูงในปริมาณที่เพียงพอต่อความต้องการนับเป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจเข้ามาลงทุนในประเทศ ซึ่งต้องมีกลไกการผลิตและพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูงแบบเร่งด่วนที่สามารถรองรับต่อความต้องการของบริษัทเอกชนที่ต้องการเข้ามาลงทุนได้อย่างทันท่วงที โดยสถาบันอุดมศึกษาจำเป็นต้องปรับรูปแบบการจัดการศึกษาให้ยืดหยุ่นพร้อมตอบโจทย์ความต้องการที่เข้ามาทั้งในมิติของระยะเวลาในการจัดการศึกษา และเปิดโอกาสให้ภาคผู้ประกอบการเข้าร่วมออกแบบและร่วมจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมีสมรรถนะที่ตอบโจทย์ความต้องการและเป็นปัจจุบันมากที่สุด (Up to Date) ยกตัวอย่างเช่น ในอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง ภาคผู้ประกอบการอาจมีความก้าวหน้าในการทำงานกับเทคโนโลยีใหม่ ๆ มากกว่าภาคการศึกษา ดังนั้นหากผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้จากสถานประกอบการโดยตรงจะทำให้เกิดการถ่ายทอดและพัฒนาสมรรถนะใหม่ ๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการ และสามารถดึงดูดให้บริษัทตัดสินใจเข้ามาลงทุนในประเทศเพิ่มมากขึ้น

การจัดการศึกษาในภาวะวิกฤต เช่น การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ที่ส่งผลกระทบต่อ การจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาทั่วโลก ทำให้ในอนาคตสถาบันอุดมศึกษาจำเป็นต้องปรับตัวให้มีความยืดหยุ่นในการจัดการศึกษาสูงขึ้น และมีช่องทางหรือรูปแบบการจัดการศึกษาที่หลากหลาย ที่ผู้เรียนทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงได้ทุกสถานที่และทุกเวลา เช่น การใช้ระบบออนไลน์เข้ามาแทนที่การเรียนในห้องเรียนบางส่วน ดังนั้นการจัดการศึกษารูปแบบเดิมที่ยังต้องนับจำนวนชั่วโมงเรียนตามหลักสูตรอาจไม่ยืดหยุ่นพอสำหรับการจัดการศึกษาในภาวะวิกฤต สถาบันอุดมศึกษาจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงผลลัพธ์ของผู้เรียนมากกว่าจำนวนชั่วโมงเรียน นอกจากนี้ ประเด็นที่สำคัญอันเนื่องมาจากวิกฤตการแพร่ระบาดของโรคคือ โครงสร้างของอุตสาหกรรมที่จะเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งจะส่งผลให้แนวทางการจัดการศึกษาต้องเปลี่ยนไป โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะและความรู้ที่หลากหลาย พร้อมทั้งจะรองรับความต้องการของตลาดงานที่อาจเปลี่ยนไปในอนาคต หลักสูตรการเรียนในสถาบันอุดมศึกษาจำเป็นต้องปรับให้มีความยืดหยุ่นพอที่จะตอบโจทย์ตลาดงานที่เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็วเช่นนี้ด้วย

รูปแบบวิถีชีวิตแบบหลายช่วง (Multistage life) โดยรูปแบบของวิถีชีวิตได้เปลี่ยนแปลงไปจากรูปแบบชีวิตสามช่วง (Three-stage Life) ซึ่งประกอบด้วยวัยเรียน วัยทำงาน และวัยเกษียณ มาสู่รูปแบบวิถีชีวิตแบบหลายช่วง (Multistage Life) อันเกิดจากวิทยาการทางการแพทย์ที่ทำให้มนุษย์มีอายุขัยเฉลี่ยที่ยืนยาวขึ้น และทำให้เส้นแบ่งของแต่ละช่วงของวิถีชีวิตทั้งด้านการเรียน การทำงาน และการเกษียณไม่ชัดเจนเหมือนเดิม ช่วงชีวิตของคนแต่ละช่วงอาจจะมีทั้งการเรียน การทำงาน และการพักผ่อนผสมผสานกัน และทำให้รูปแบบของการศึกษาและการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษาเปลี่ยนไป จากผลการสำรวจนักศึกษาในประเทศออสเตรเลียของบริษัท Deloitte พบว่ามีแนวโน้มที่ผู้เรียนจะต้องการการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น สามารถศึกษาได้จากช่องทางออนไลน์หรือศึกษาได้จากนอกรั้วมหาวิทยาลัย มีปริมาณของหลักสูตรที่พอเหมาะ (Bite-sized Learning) ตอบโจทย์ภาระด้านการงานและชีวิตส่วนตัว โดยร้อยละ 46 ของผู้ตอบแบบสอบถาม ต้องการหลักสูตรที่ใช้เวลาเรียน 3-10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ สถาบันอุดมศึกษาจึงจำเป็นต้องปรับแนวทางการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับรูปแบบวิถีชีวิตดังกล่าว¹

ทั้งนี้จากประเด็นที่สำคัญข้างต้น การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาจึงต้องปรับเปลี่ยนให้ทันกับบริบทและความต้องการกำลังคนที่เปลี่ยนไป จำเป็นต้องมีการสร้างนวัตกรรมจัดการศึกษารูปแบบใหม่ที่มีความยืดหยุ่นสูง มีรูปแบบการจัดการศึกษาที่หลากหลาย เปิดโอกาสให้ภาคผู้ใช้บัณฑิตเข้ามามีส่วนร่วมในการออกแบบและการผลิตอย่างเข้มข้นตลอดกระบวนการ (Co-creation) และส่งเสริมการผลิตบัณฑิตผ่านเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษาหรือระหว่างส่วนงาน เพื่อนำไปสู่การผลิตบัณฑิตที่เน้นการสร้างสมรรถนะอย่างแท้จริง มีทักษะและความรู้ที่หลากหลาย และเป็นปัจจุบัน (Up to Date) พร้อมรองรับความต้องการของตลาดงานในปัจจุบันและที่อาจเปลี่ยนแปลงไปในอนาคต

¹ Colette Rogers et al., *Higher Education for a Changing World: Ensuring the 100-Year Life Is a Better Life*, (Deloitte, 2018).

ที่มาในการกำหนดนโยบาย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 69 แห่งพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562 ซึ่งได้ระบุไว้ว่า เพื่อประโยชน์ในการสร้าง “**นวัตกรรมการอุดมศึกษา**” รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม อาจเสนอสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ เพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้มีมติให้สถาบันอุดมศึกษาหรือส่วนงานในสถาบันอุดมศึกษาจัดการศึกษาที่แตกต่างไปจากมาตรฐานการอุดมศึกษาได้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่สภานโยบายกำหนด เพื่อนำไปสู่การพลิกโฉมระบบการอุดมศึกษาและการสร้างมาตรฐานการอุดมศึกษาในกระบวนทัศน์แบบใหม่ ด้วยเหตุนี้ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) จึงได้เปิดโอกาสให้**สถาบันอุดมศึกษาพัฒนา นวัตกรรมการอุดมศึกษาผ่านการจัดการศึกษาที่แตกต่างจากมาตรฐานการอุดมศึกษา (Higher Education Sandbox)** โดยสามารถขอลดลองจัดการศึกษารูปแบบใหม่ที่ไม่มีมาตรฐานการอุดมศึกษาในปัจจุบันมารองรับหรือตัดข้อจำกัดของมาตรฐานการอุดมศึกษาในปัจจุบัน โดยกระทรวง อว. จะยกเว้นกฎ ระเบียบ หรือมาตรฐาน ที่เป็นข้อจำกัดภายใต้อำนาจของกระทรวง อว. และยังให้การรับรองหลักสูตร Higher Education Sandbox เช่นเดียวกับหลักสูตรปกติ ทั้งนี้ภายหลังการทดลองจัดการศึกษาจะนำไปสู่การปรับเปลี่ยนเกณฑ์มาตรฐานกลางและพัฒนาาระบบประกันคุณภาพแบบใหม่ของการศึกษา เพื่อส่งเสริมให้เกิดการขยายผลให้สถาบันอุดมศึกษาทั่วไปปรับการจัดการศึกษารูปแบบใหม่ให้สามารถผลิตและพัฒนากำลังคนที่ตอบโจทย์การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมยุคใหม่มากยิ่งขึ้น

2. สถานการณ์การพัฒนาบัณฑิตกรรมการอุดมศึกษา ผ่านกลไกการจัดการศึกษาที่แตกต่างจากมาตรฐานการอุดมศึกษา (Higher Education Sandbox)

การพัฒนากลไกการพิจารณาอนุมัติการจัดการศึกษาที่แตกต่างจากมาตรฐานการอุดมศึกษา (Higher Education Sandbox)

คณะรัฐมนตรีเห็นถึงความจำเป็นของการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่ต้องปรับเปลี่ยนให้ทันกับบริบทโลกที่เปลี่ยนแปลง และการทดลองใช้นวัตกรรมจัดการรูปแบบใหม่ที่ตอบโจทย์ความต้องการในยุคใหม่ ดังนั้นในที่ประชุมคณะรัฐมนตรี วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2565 จึงได้พิจารณาเห็นชอบการมอบอำนาจให้สถานนโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ ทำหน้าที่พิจารณากลับกรองเรื่องการจัดการศึกษาที่แตกต่างจากมาตรฐานการอุดมศึกษาและเห็นชอบให้สถาบันอุดมศึกษาหรือส่วนงานในสถาบันอุดมศึกษาจัดการศึกษาที่แตกต่างไปจากมาตรฐานการอุดมศึกษาแทนคณะรัฐมนตรี โดยให้ถือว่าการอนุมัติและความเห็นชอบดังกล่าวเป็นมติของคณะรัฐมนตรี และรายงานให้คณะรัฐมนตรีทราบเป็นระยะ (ตามนัยในมาตรา 69 แห่งพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562)

สำนักงานปลัดกระทรวง อว. (สป.อว.) และสำนักงานสถานนโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (สอวช.) ได้ร่วมกันพัฒนากรอบการจัดการศึกษาที่แตกต่างจากมาตรฐานการอุดมศึกษา (Higher Education Sandbox) โดยสถานนโยบายได้ออกข้อกำหนดสถานนโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขการจัดการศึกษาที่แตกต่างจากมาตรฐานการอุดมศึกษา พ.ศ. 2564 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เพื่อเป็นแนวทางสำหรับสถาบันอุดมศึกษาในการเสนอขอจัดการศึกษาที่แตกต่างจากมาตรฐานการอุดมศึกษา และแต่งตั้งคณะกรรมการพิเศษเฉพาะเรื่อง ด้านการส่งเสริมนวัตกรรมการอุดมศึกษา โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมเป็นประธานเพื่อปฏิบัติหน้าที่แทนสถานนโยบายฯ ในการพิจารณาอนุมัติข้อเสนอการจัดการศึกษาฉบับสมบูรณ์และอนุมัติให้สถาบันอุดมศึกษาจัดการศึกษาที่แตกต่างจากมาตรฐานการอุดมศึกษา นอกจากนี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ได้แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษาที่แตกต่างจากมาตรฐานการอุดมศึกษา เพื่อทำหน้าที่พิจารณากลับกรองข้อเสนอการจัดการศึกษาเชิงหลักการจากสถาบันอุดมศึกษา โดยมีกระบวนการเสนอขอจัดการศึกษาที่แตกต่างจากมาตรฐานการอุดมศึกษา (Higher Education Sandbox) ดังแสดงในภาพที่ 1 เริ่มจากสถาบันอุดมศึกษายื่นข้อเสนอการจัดการศึกษาเชิงหลักการที่ผ่านความเห็นชอบจากอธิการบดีเข้ามาที่กระทรวง อว. จากนั้นคณะทำงานเพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษาที่แตกต่างจากมาตรฐานการอุดมศึกษาจะพิจารณากลับกรอง หากเห็นชอบจะแจ้งกลับไปให้สถาบันอุดมศึกษาให้พัฒนาข้อเสนอการจัดการศึกษาฉบับสมบูรณ์ที่ผ่านความเห็นชอบจาก

สภาสถาบันอุดมศึกษาเข้ามาที่กระทรวง อว. อีกครั้ง เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการพิเศษเฉพาะเรื่องฯ พิจารณาเห็นชอบและอนุมัติให้สถาบันอุดมศึกษาเริ่มดำเนินการจัดการศึกษาที่แตกต่างจากมาตรฐานการอุดมศึกษาต่อไป

ภาพที่ 1 ขั้นตอนการเสนอขอจัดการศึกษาผ่านกลไก Higher Education Sandbox

ความก้าวหน้าของการพิจารณาอนุมัติการจัดการศึกษาที่แตกต่างจากมาตรฐานการอุดมศึกษา (Higher Education Sandbox)

กระทรวง อว. ได้เปิดรับข้อเสนอการจัดการศึกษาที่แตกต่างจากมาตรฐานการอุดมศึกษา ตามประกาศสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เรื่อง การเปิดรับข้อเสนอการจัดการศึกษาที่แตกต่างจากมาตรฐานการอุดมศึกษา ลงวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2565 พบว่ามีสถาบันอุดมศึกษายื่นข้อเสนอการจัดการศึกษาเชิงหลักการมายัง สป.อว. จำนวนทั้งสิ้น 180 ข้อเสนอ (ข้อมูล ณ เดือนเมษายน 2567) โดยมีความก้าวหน้าการพิจารณาอนุมัติข้อเสนอการจัดการศึกษาที่แตกต่างจากมาตรฐานการอุดมศึกษาดังนี้

- 1) คณะทำงานเพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษาที่แตกต่างจากมาตรฐานการอุดมศึกษาได้เริ่มพิจารณากลับกรองข้อเสนอการจัดการศึกษาเชิงหลักการในการประชุมคณะทำงานฯ ครั้งที่ 3/2565 วันที่ 21 มีนาคม 2565 เป็นต้นมา โดยได้กำหนดเป้าหมายสำคัญ 2 ประการของการจัดการศึกษาผ่านกลไก Higher Education Sandbox ที่แตกต่างจากหลักสูตรปกติ ได้แก่ 1) เป็นการจัดการศึกษาที่ตอบโจทย์ความต้องการของประเทศและความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต และเป็นการออกแบบการจัดการศึกษาที่นำความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตมาเป็น

ตัวตั้ง (Demand-driven) และ 2) เกิดการสร้างนวัตกรรมการอุดมศึกษา โดยมีรูปแบบหรือวิธีการจัดการศึกษาใหม่ที่แตกต่างไปจากการจัดการศึกษาในบริบทเดิม อันจะนำไปสู่การผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพและสมรรถนะที่สูงกว่าการจัดการศึกษาด้วยวิธีเดิม ดังนั้นเพื่อตอบเป้าหมายสำคัญ 2 ประการข้างต้น ในการพิจารณากลับกรอง ข้อเสนอการจัดการศึกษาฯ เชิงหลักการ คณะทำงานฯ จะพิจารณาผ่านหลักเกณฑ์ 3 ข้อหลักประกอบด้วย

- **ความต้องการ (Demand) :** มีความต้องการในระดับประเทศ ซึ่งอาจเป็นได้ทั้งกำลังคนในประเทศมีความต้องการและมีความขาดแคลนเร่งด่วนในปัจจุบัน กำลังคนสมรรถนะสูงที่สามารถดึงดูดการลงทุนจากนักลงทุนทั้งภายในและต่างประเทศได้ และกำลังคนแห่งอนาคต เช่น กำลังคนด้านดิจิทัล ระบบอัตโนมัติ ยานยนต์ไฟฟ้า และด้านการวิจัยขั้นแนวหน้า (Frontier research) เป็นต้น นอกจากนี้ยังสามารถเป็นความต้องการในระดับผู้ใช้บัณฑิต ซึ่งอาจแสดงได้โดยการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษากับภาคผู้ใช้บัณฑิตชัดเจนและการรองรับการจ้างงาน เป็นต้น
- **รูปแบบการจัดการศึกษา :** เป็นนวัตกรรมการจัดการศึกษารูปแบบใหม่ที่จะนำไปสู่การผลิตบัณฑิตที่มีสมรรถนะและคุณภาพที่สูงขึ้น
- **มาตรฐานที่ขอยกเว้น :** นวัตกรรมการจัดการศึกษารูปแบบใหม่ที่น่าเสนอนั้นไม่สามารถดำเนินการได้ภายใต้เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรในปัจจุบัน จำเป็นต้องขอจัดการศึกษาผ่านกลไก Higher Education Sandbox เพื่อขอยกเว้นกฎ ระเบียบ หรือมาตรฐาน ที่เป็นข้อจำกัดภายใต้อำนาจของกระทรวง อว.

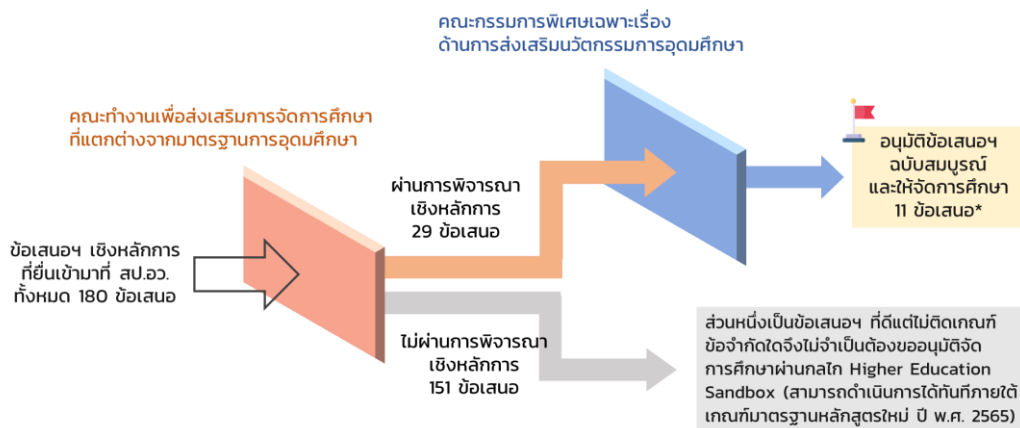
สำหรับความก้าวหน้าของการพิจารณากลับกรองโดยคณะทำงานฯ ตามหลักเกณฑ์ด้านบนพบว่า มีข้อเสนอการจัดการศึกษาจำนวน 29 ข้อเสนอ (จากจำนวนรวมทั้งหมด 180 ข้อเสนอ) ที่ผ่านการพิจารณาเชิงหลักการ

- 2) จากข้อเสนอเชิงหลักการที่ผ่านความเห็นชอบจำนวน 29 ข้อเสนอข้างต้น ได้มีการส่งต่อให้สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาเป็นข้อเสนอการจัดการศึกษาฉบับสมบูรณ์ ซึ่งปัจจุบันได้รับการพิจารณาอนุมัติข้อเสนอการจัดการศึกษาฉบับสมบูรณ์และอนุมัติให้สถาบันอุดมศึกษาเริ่มดำเนินการจัดการศึกษาที่แตกต่างจากมาตรฐานการอุดมศึกษา โดยคณะกรรมการพิเศษเฉพาะเรื่องด้านนวัตกรรมการอุดมศึกษาแล้ว จำนวน 11 ข้อเสนอ ซึ่งจะนำไปสู่การผลิตกำลังคนสมรรถนะสูงมากกว่า 19,000 คน โดยได้สรุปข้อมูลที่สำคัญและความก้าวหน้าการดำเนินการของแต่ละข้อเสนอการจัดการศึกษาฉบับสมบูรณ์ที่ได้รับการอนุมัติโดยคณะกรรมการพิเศษเฉพาะเรื่องฯ ดังแสดงในตารางที่ 1 (รายละเอียดของแต่ละข้อเสนอการจัดการศึกษาฉบับสมบูรณ์ที่ได้รับการอนุมัติโดยคณะกรรมการพิเศษเฉพาะเรื่องฯ จำนวน 11 ข้อเสนอแสดงในภาคผนวก) ทั้งนี้ สำหรับข้อเสนอการจัดการศึกษาอีกจำนวน 18 ข้อเสนอที่ผ่านความเห็นชอบเชิงหลักการอยู่

ระหว่างการพัฒนาข้อเสนอการจัดการศึกษาระดับสมบูรณเพื่อเสนอขออนุมัติจัดการศึกษาต่อ คณะกรรมการพิเศษเฉพาะเรื่องๆ ต่อไป

- 3) สำหรับข้อเสนอการจัดการศึกษาอีกจำนวน 151 ข้อเสนอ ที่สถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ได้เสนอเข้ามา พบว่าส่วนใหญ่เป็นข้อเสนอๆ ที่ดี และไม่ติดเกณฑ์ข้อจำกัดใดจึงไม่จำเป็นต้องขออนุมัติจัดการศึกษาผ่านกลไก Higher Education Sandbox โดยสามารถดำเนินการได้ทันที ภายใต้เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรใหม่ ปี พ.ศ. 2565 ที่ได้ปรับปรุงให้มีความยืดหยุ่นมากยิ่งขึ้นแล้ว

สรุปความก้าวหน้าการพิจารณาอนุมัติข้อเสนอการจัดการศึกษา Higher Education Sandbox

หมายเหตุ *ข้อเสนอฯ ที่ผ่านการพิจารณาเชิงหลักการอีกจำนวน 18 ข้อเสนอ อยู่ระหว่างการพัฒนาข้อเสนอฯ ฉบับสมบูรณ์

ภาพที่ 2 สรุปความก้าวหน้าการพิจารณาอนุมัติข้อเสนอการจัดการศึกษา Higher Education Sandbox

วิดีโอภาพรวมกลไกการดำเนินงาน Higher Education Sandbox
สู่การสร้างนวัตกรรมการอุดมศึกษา

https://www.nxpo.or.th/VDO_HigherEducationSandbox

ตารางที่ 1 ข้อเสนอการจัดการศึกษาที่แตกต่างจากมาตรฐานการอุดมศึกษาฉบับสมบูรณ์ที่ได้รับการอนุมัติโดยคณะกรรมการพิเศษเฉพาะเรื่องฯ

ลำดับ	ข้อเสนอการจัดการศึกษา	หน่วยงานดำเนินการ	บัณฑิตที่คาดว่าจะผลิต	การพิจารณาอนุมัติ	ความก้าวหน้าการดำเนินงาน
1	ข้อเสนอการจัดการศึกษาหลักสูตรฉุกเฉินการแพทย์บัณฑิต	ราชวิทยาลัยจุฬาภรณ์ ร่วมกับสถาบันอุดมศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวม 10 แห่ง	กำลังคนสาขาฉุกเฉินการแพทย์ในระดับผู้ประกอบโรคศิลปะ จำนวน 15,000 คน	การประชุมคณะกรรมการพิเศษเฉพาะเรื่องฯ ครั้งที่ 1/2565 (12 ก.ย. 65)	อยู่ระหว่างการเสนอขอขอบประมาณดำเนินการจัดการศึกษา
2	ข้อเสนอการจัดการศึกษาการผลิตบุคลากร High-tech Entrepreneur	มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย	กำลังคนที่มีความรู้ Frontier Knowledge ด้านเทคโนโลยี จำนวน 400 คน	การประชุมคณะกรรมการพิเศษเฉพาะเรื่องฯ ครั้งที่ 1/2565 (12 ก.ย. 65)	เริ่มจัดการศึกษาในปีการศึกษา 2566
3	ข้อเสนอการจัดการศึกษาการผลิตบุคลากรด้านวิศวกรรม ปัญญาประดิษฐ์และดิจิทัล	มหาวิทยาลัยซีเอ็มเคแอล และสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ รวม 6 แห่ง	กำลังคนด้านวิศวกรรม ปัญญาประดิษฐ์และดิจิทัล จำนวน 1,880 คน	การประชุมคณะกรรมการพิเศษเฉพาะเรื่องฯ ครั้งที่ 1/2565 (12 ก.ย. 65)	ม. CMKL สจล. และ ม.อ. เริ่มจัดการศึกษาในปีการศึกษา 2566
4	ข้อเสนอการจัดการศึกษาการผลิตกำลังคนศักยภาพสูงที่มีความรู้เชิงลึกด้านวิทยาศาสตร์ และแนวคิดเชิงนวัตกรรม	วิทยสถานวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทย ภายใต้สำนักงานปลัดกระทรวง อว. สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์ 4 แห่ง และมหาวิทยาลัยมหิดล	กำลังคนทักษะสูงที่มีความรู้เชิงลึกด้านวิทยาศาสตร์ (Frontier Knowledge) และแนวคิดเชิงนวัตกรรม จำนวน 175 คน	การประชุมคณะกรรมการพิเศษเฉพาะเรื่องฯ ครั้งที่ 1/2565 (12 ก.ย. 65)	อยู่ระหว่างการเตรียมการเปิดหลักสูตร Sandbox
5	ข้อเสนอการจัดการศึกษาหลักสูตรวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีดิจิทัล	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	วิศวกรคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีดิจิทัล จำนวน 1,200 คน	การประชุมคณะกรรมการพิเศษเฉพาะเรื่องฯ ครั้งที่ 1/2566 (28 ก.พ. 66)	เริ่มจัดการศึกษาในปีการศึกษา 2566

ลำดับ	ข้อเสนอการจัดการศึกษา	หน่วยงานดำเนินการ	บัณฑิตที่คาดว่าจะผลิต	การพิจารณาอนุมัติ	ความก้าวหน้าการดำเนินงาน
6	ข้อเสนอการจัดการศึกษา หลักสูตรการจัดการบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการธุรกิจการบิน นานาชาติ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมงคลตะวันออก	กำลังคน Flight Attendant จำนวน 300 คน	การประชุมคณะกรรมการ พิเศษเฉพาะเรื่องฯ ครั้งที่ 1/2566 (28 ก.พ. 66)	เริ่มจัดการศึกษาในปี การศึกษา 2567
7	ข้อเสนอการจัดการศึกษา หลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยี อุตสาหกรรม แขนงพลังงาน ทดแทนและยานยนต์ไฟฟ้า (ต่อเนื่อง)	คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีจิตรลดา	กำลังคนด้านเทคโนโลยีพลังงาน ทดแทนและยานยนต์ไฟฟ้า จำนวน 300 คน	การประชุมคณะกรรมการ พิเศษเฉพาะเรื่องฯ ครั้งที่ 2/2566 (25 พ.ค. 66)	เริ่มจัดการศึกษาในปี การศึกษา 2566
8	ข้อเสนอการจัดการศึกษา หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาการเป็นผู้ประกอบการเชิง นวัตกรรม	คณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีจิตรลดา	กำลังคนด้านผู้ประกอบการตาม แนวทาง BCG จำนวน 90 คน	การประชุมคณะกรรมการ พิเศษเฉพาะเรื่องฯ ครั้งที่ 2/2566 (25 พ.ค. 66)	เริ่มจัดการศึกษาในปี การศึกษา 2566
9	ข้อเสนอการจัดการศึกษา หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาผู้นำธุรกิจสุขภาพเชิง สร้างสรรค์	มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	กำลังคนด้านผู้นำธุรกิจใ อุตสาหกรรมเวลเนส จำนวน 90 คน	การประชุมคณะกรรมการ พิเศษเฉพาะเรื่องฯ ครั้งที่ 2/2566 (25 พ.ค. 66)	เริ่มจัดการศึกษาในปี การศึกษา 2566

ลำดับ	ข้อเสนอการจัดการศึกษา	หน่วยงานดำเนินการ	บัณฑิตที่คาดว่าจะผลิต	การพิจารณาอนุมัติ	ความก้าวหน้าการดำเนินงาน
10	ข้อเสนอการจัดการศึกษา หลักสูตรวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมบูรณาการ ระบบการผลิต (ต่อเนื่อง)	มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี พระจอมเกล้าพระนครเหนือ	วิศวกรบูรณาการระบบ (System integrator) จำนวน 60 คน	การประชุมคณะกรรมการ พิเศษเฉพาะเรื่องฯ ครั้งที่ 3/2566 (27 ก.ค. 66)	อยู่ระหว่างการเตรียม การเปิดหลักสูตร Sandbox
11	ข้อเสนอการจัดการศึกษา หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยว เชิงสุขภาพแบบองค์รวม (หลักสูตรสองภาษา)	มหาวิทยาลัยบูรพา	ผู้บริหารระดับต้นและระดับ ปฏิบัติการในอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว เชิงสุขภาพแบบองค์รวม จำนวน 200 คน	การประชุมคณะกรรมการ พิเศษเฉพาะเรื่องฯ ครั้งที่ 3/2566 (27 ก.ค. 66)	อยู่ระหว่างการเตรียม การเปิดหลักสูตร Sandbox

ความก้าวหน้าของการดำเนินการหลักสูตร Higher Education Sandbox ที่ได้รับการอนุมัติ

ในปีการศึกษา 2566 มีข้อเสนอการจัดการศึกษาที่แตกต่างจากมาตรฐานการอุดมศึกษา (Higher Education Sandbox) ที่ได้รับการอนุมัติโดยคณะกรรมการพิเศษเฉพาะเรื่องฯ ได้เริ่มเปิดดำเนินการจัดการเรียนการสอนจำนวน 6 ข้อเสนอ (จำนวนหลักสูตรรวม 12 หลักสูตรครอบคลุมทั้งในระดับปริญญาตรีและโท) โดยมีรายละเอียดหลักสูตรและจำนวนผู้เรียน ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ข้อเสนอการจัดการศึกษาที่แตกต่างจากมาตรฐานการอุดมศึกษาที่เริ่มเปิดดำเนินการในปีการศึกษา 2566

ลำดับ	ข้อเสนอการจัดการศึกษา	หลักสูตร	หน่วยงานดำเนินการ	จำนวนเป้าหมาย ในปีการศึกษา 2566 (คน)	จำนวนผู้เข้าเรียน ในปีการศึกษา 2566 (คน)
1	ข้อเสนอการจัดการศึกษาการผลิตบุคลากร High-tech Entrepreneur	หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต (บธ.บ.) กลุ่มวิชาการประกอบการด้วยเทคโนโลยีขั้นสูง กลุ่มวิชาการตลาดดิจิทัล กลุ่มวิชาการออกแบบปฏิสัมพันธ์	มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย	100	87*
		หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต (วท.บ.) กลุ่มวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีดิจิทัล กลุ่มวิชาวิทยาการข้อมูล กลุ่มวิชาความปลอดภัยทางไซเบอร์			
		หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต (วท.บ.) สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ กลุ่มวิชาการพัฒนาโปรแกรมและออกแบบฟรอนต์เอนด์ (Front-end Development)			
		หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (บธ.ม.) กลุ่มวิชาการประกอบการด้วยเทคโนโลยีขั้นสูง กลุ่มวิชาการตลาดดิจิทัล กลุ่มวิชาการออกแบบปฏิสัมพันธ์ กลุ่มวิชาการจัดการผลิตภัณฑ์สำหรับธุรกิจเทคโนโลยี กลุ่มวิชาเทคโนโลยีทางการเงิน			
		หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (วท.ม.) กลุ่มวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีดิจิทัล บัณฑิต กลุ่มวิชาวิทยาการข้อมูล กลุ่มวิชาความปลอดภัยทางไซเบอร์			

ลำดับ	ข้อเสนอการจัดการศึกษา	หลักสูตร	หน่วยงานดำเนินการ	จำนวนเป้าหมาย ในปีการศึกษา 2566 (คน)	จำนวนผู้เข้าเรียน ในปีการศึกษา 2566 (คน)
2	ข้อเสนอการจัดการศึกษาการผลิตบุคลากรด้านวิศวกรรมปัญญาประดิษฐ์และดิจิทัล	หลักสูตรวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต (วศ.บ.) สาขาวิชาวิศวกรรมปัญญาประดิษฐ์และคอมพิวเตอร์ (หลักสูตรนานาชาติ)	มหาวิทยาลัยซีเอ็มเคแอล	200	68
		หลักสูตรวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต (วศ.บ.) สาขาวิชาวิศวกรรมปัญญาประดิษฐ์และคอมพิวเตอร์ (หลักสูตรนานาชาติ) และหลักสูตรวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต (วศ.บ.) สาขาวิชาวิศวกรรมนวัตกรรมคอมพิวเตอร์ (หลักสูตรนานาชาติ) (Dual degree)	มหาวิทยาลัยซีเอ็มเคแอล และสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง		
		หลักสูตรวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต (วศ.บ.) สาขาวิชาวิศวกรรมปัญญาประดิษฐ์และระบบอัจฉริยะ (วศ.บ.)	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์		
3	ข้อเสนอการจัดการศึกษา หลักสูตรวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีดิจิทัล	หลักสูตรวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต (วศ.บ.) สาขาวิชาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีดิจิทัล	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	300	293
4	ข้อเสนอการจัดการศึกษา หลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม แขนงพลังงานทดแทนและยานยนต์ไฟฟ้า (ต่อเนื่อง)	หลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต (ทล.บ.) สาขาวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม แขนงพลังงานทดแทนและยานยนต์ไฟฟ้า (ต่อเนื่อง)	คณะเทคโนโลยี อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีจิดรลดา	50	17
5	ข้อเสนอการจัดการศึกษา หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาการเป็นผู้ประกอบการเชิงนวัตกรรม	หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต (บธ.บ.) (หลักสูตรปฏิบัติการใหม่ พ.ศ. 2566) สาขาการเป็นผู้ประกอบการเชิงนวัตกรรม	คณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีจิดรลดา	30	8

ลำดับ	ข้อเสนอการจัดการศึกษา	หลักสูตร	หน่วยงานดำเนินการ	จำนวนเป้าหมาย ในปีการศึกษา 2566 (คน)	จำนวนผู้เข้าเรียน ในปีการศึกษา 2566 (คน)
6	ข้อเสนอการจัดการศึกษา บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาผู้นำ ธุรกิจสุขภาพเชิงสร้างสรรค์	หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (บธ.ม.) สาขาวิชาผู้นำธุรกิจสุขภาพเชิงสร้างสรรค์	มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	30	6

หมายเหตุ *จำนวนรวมนักศึกษาเทียบโอนมาจากหลักสูตรปกติ จำนวน 27 คน

ทั้งนี้จากตารางที่ 2 จะพบว่าหลักสูตร Higher Education Sandbox ที่เริ่มเปิดดำเนินการในปีการศึกษา 2566 โดยส่วนใหญ่จะมีผู้เข้าเรียนไม่ครบตามจำนวนเป้าหมาย เนื่องจากเป็นปีแรกที่มีการดำเนินการจัดการศึกษาผ่านกลไก Higher Education Sandbox ซึ่งมีระยะเวลาในการประชาสัมพันธ์และเปิดรับสมัครนักศึกษาเข้าสู่หลักสูตรค่อนข้างจำกัดและกระชั้นชิด

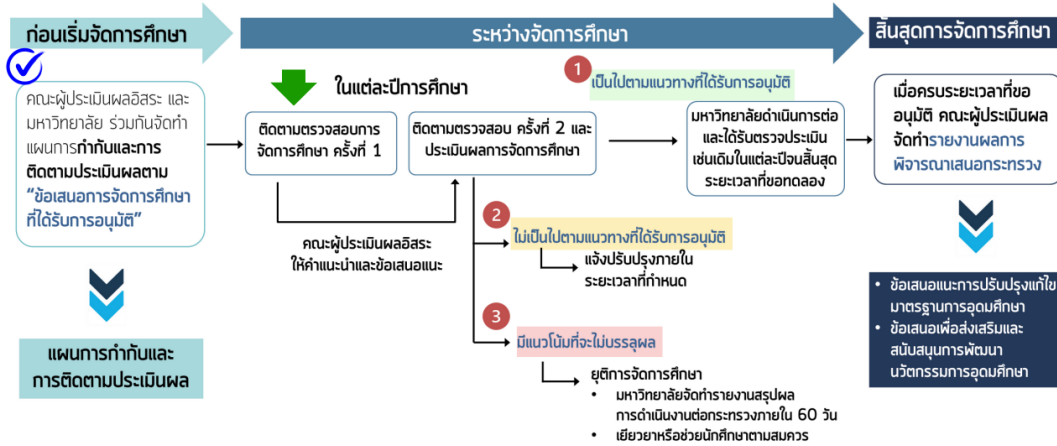
ภาพรวมของการกำกับ การติดตามประเมินผล และการตรวจสอบ

จาก ข้อกำหนดสถานนโยบาย เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจัดการศึกษาที่แตกต่างจากมาตรฐานการอุดมศึกษา พ.ศ. 2564 หมวด 3 การกำกับและติดตามประเมินผล การประกันคุณภาพการศึกษา และการรายงานผลการจัดการศึกษาที่แตกต่างจากมาตรฐานการอุดมศึกษา มีประเด็นสำคัญ คือ

- กระทรวงและสถาบันอุดมศึกษาร่วมกันพัฒนาและจัดให้มีกลไกและมาตรการในการกำกับติดตามและประเมินผล และพัฒนาแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับการจัดการศึกษาที่แตกต่างจากมาตรฐานการอุดมศึกษา
- คณะผู้ประเมินผลอิสระมีหน้าที่ติดตามตรวจสอบการจัดการศึกษาที่แตกต่างจากมาตรฐานการอุดมศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา และรายงานให้กระทรวงทราบอย่างน้อยปีละสองครั้ง
- คณะผู้ประเมินผลอิสระมีหน้าที่ประเมินผลการจัดการศึกษาที่แตกต่างจากมาตรฐานการอุดมศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาตามที่กระทรวงกำหนดปีละหนึ่งครั้ง เมื่อครบระยะเวลาการดำเนินการจัดการศึกษาตามที่ได้รับอนุมัติจากสถานนโยบาย มีหน้าที่ประเมินผลและจัดทำรายงานสรุปผลการพิจารณาเสนอกระทรวงเพื่อนำเสนอสถานนโยบายฯ
- กระทรวงรายงานผลความก้าวหน้าการจัดการศึกษาที่แตกต่างจากมาตรฐานการอุดมศึกษาต่อสถานนโยบายอย่างน้อยปีละสองครั้ง เมื่อสถาบันอุดมศึกษาได้ดำเนินการจัดการศึกษาเสร็จสิ้นแล้ว ให้กระทรวงรายงานผลการจัดการศึกษา ข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขมาตรฐานอุดมศึกษา และข้อเสนอเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนา นวัตกรรมอุดมศึกษา ต่อสถานนโยบาย

ข้อกำหนดสถานนโยบายฯ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจัดการศึกษาที่แตกต่างจากมาตรฐานการอุดมศึกษา

หมวด 3 การกำกับและการติดตามประเมินผล การประกันคุณภาพการศึกษา และการรายงานผลการจัดการศึกษาที่แตกต่างจากมาตรฐานการอุดมศึกษา

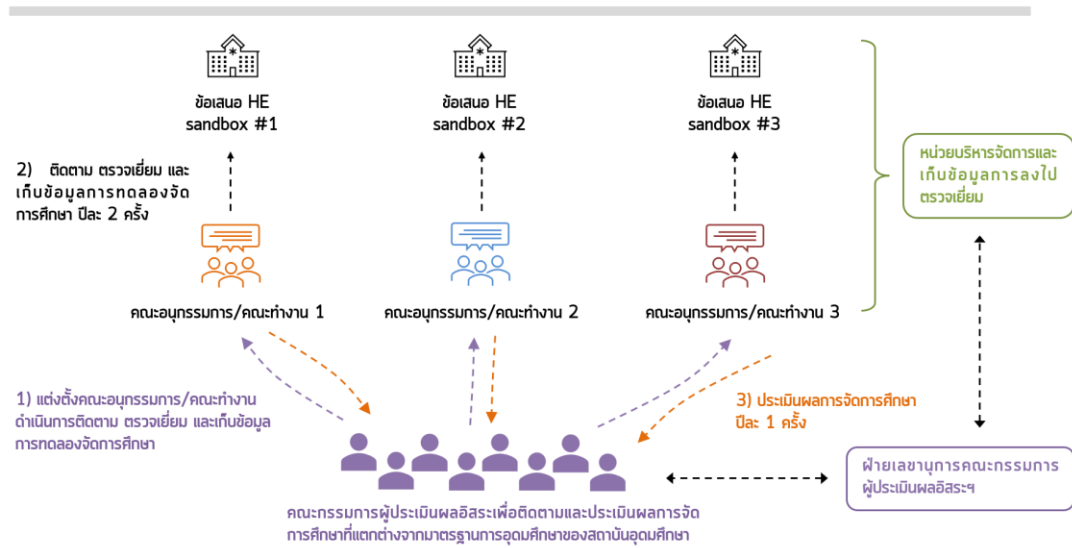

ภาพที่ 3 กระบวนการตามหมวด 3 การกำกับและการติดตามประเมินผล การประกันคุณภาพ การศึกษา และเงื่อนไขการจัดการศึกษาที่แตกต่างจากมาตรฐานการอุดมศึกษา

○ การพัฒนากลไกการกำกับ การติดตามประเมินผล และการตรวจสอบการจัดการศึกษาที่แตกต่างจากมาตรฐานการอุดมศึกษา

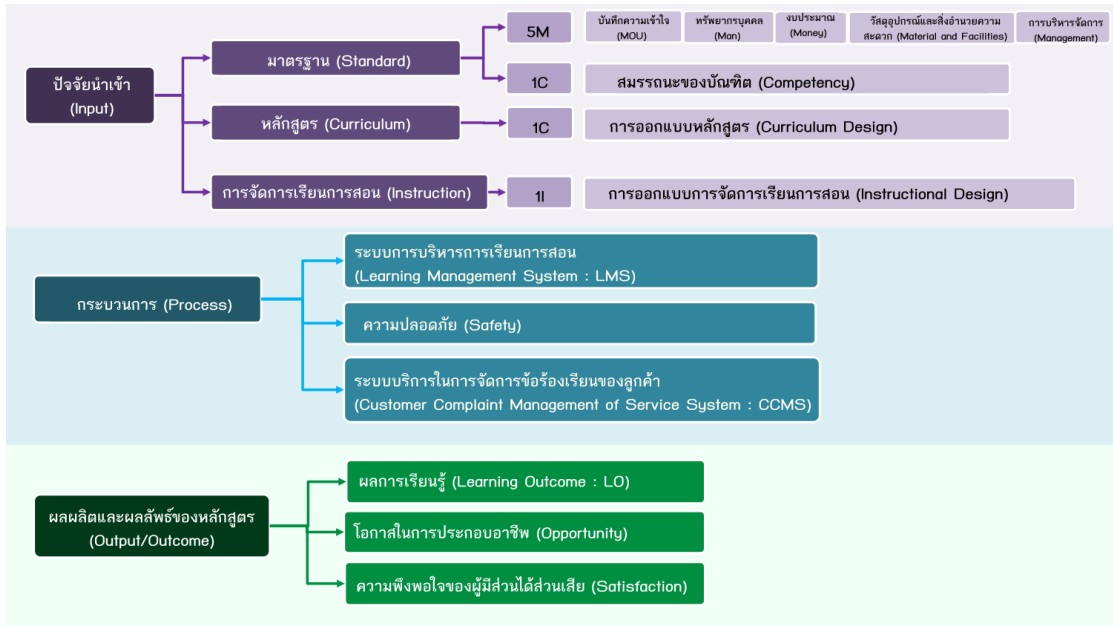
กระทรวงได้ดำเนินการขับเคลื่อนการกำกับ การติดตามประเมินผล และการตรวจสอบการจัดการศึกษาที่แตกต่างจากมาตรฐานการอุดมศึกษาให้เป็นไปตามข้อกำหนดดังกล่าว โดยประกอบด้วย การแต่งตั้งคณะกรรมการผู้ประเมินผลอิสระเพื่อติดตามและประเมินผล การจัดการศึกษาที่แตกต่างจากมาตรฐานการอุดมศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา เพื่อทำหน้าที่ติดตามตรวจสอบการจัดการศึกษาที่แตกต่างจากมาตรฐานการอุดมศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎข้อบังคับ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่สถานนโยบายฯ กำหนด และแต่งตั้งคณะทำงานย่อยภายใต้คณะกรรมการผู้ประเมินผลอิสระฯ ทำหน้าที่ติดตามตรวจสอบการจัดการศึกษาในแต่ละข้อเสนอการจัดการศึกษา ที่ผ่านการอนุมัติ โดยต้องรายงานผลการติดตามและประเมินผลกลับมายังคณะกรรมการผู้ประเมินผลอิสระฯ รับทราบ ทั้งนี้ คณะทำงานย่อยฯ ในทุกชุดจะประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร และผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษาร่วมเป็นคณะทำงานทำหน้าที่ตรวจติดตามการจัดการศึกษาปีละสองครั้ง และรวบรวมผลเพื่อนำไปสู่การประเมินผลการจัดการศึกษาปีละหนึ่งครั้งตามข้อกำหนดของสถานนโยบายฯ ภาพรวมกลไกการบริหารจัดการการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาฯ แสดงดังภาพที่ 4

กลไกการบริหารจัดการการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา

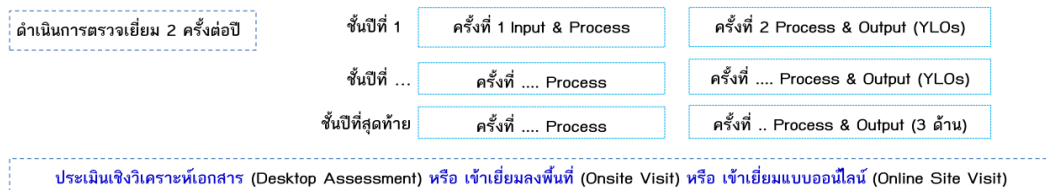

ภาพที่ 4 ภาพรวมกลไกการบริหารจัดการการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาที่แตกต่างจากมาตรฐานการอุดมศึกษา

ทั้งนี้ เพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจหลักการของการจัดการศึกษาที่แตกต่างจากมาตรฐานการอุดมศึกษา แนวทางการตรวจติดตาม และการประเมินผลการจัดการศึกษาให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันจึงมีการพัฒนา **คู่มือประกันคุณภาพการจัดการศึกษาที่แตกต่างจากมาตรฐานการอุดมศึกษา 2565** ซึ่งกำหนดองค์ประกอบในการตรวจติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาที่แตกต่างจากมาตรฐานการอุดมศึกษาตามแนวทางการบริหารจัดการปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Output) ดังแสดงในภาพที่ 5 กระบวนการตรวจเยี่ยมและติดตามประเมินผลเริ่มดำเนินการในปีการศึกษา 2566 โดยก่อนการลงไปตรวจเยี่ยมและประเมินผลนั้น คณะทำงานย่อยๆ และผู้พัฒนาหลักสูตรได้มีการจัดประชุมร่วมกันเพื่อจัดทำ **แผนการกำกับและการติดตามประเมินผล** โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันในประเด็นเป้าหมาย วิธีการ และแนวทางในการกำกับติดตามและประเมินผลภายใต้กลไกการจัดการศึกษาที่แตกต่างจากมาตรฐานการอุดมศึกษา รวมทั้งกำหนดช่วงเวลา (Timeline) การตรวจเยี่ยมให้เหมาะสมกับการจัดการศึกษาในหลักสูตรนั้น ๆ มากที่สุด จากนั้นจึงเริ่มลงตรวจเยี่ยมการจัดการศึกษา ครั้งที่ 1 ซึ่งจะเน้นการพิจารณาองค์ประกอบของปัจจัยนำเข้า (Input) และกระบวนการจัดการศึกษา (Process) เป็นประเด็นหลัก และการตรวจเยี่ยมการจัดการศึกษา ครั้งที่ 2 เน้นพิจารณาองค์ประกอบของกระบวนการ (Process) และผลผลิตและผลลัพธ์ของหลักสูตร (Output/Outcome) เป็นหลัก (ภาพที่ 6) จากนั้นคณะทำงานย่อยๆ จะประเมินผลโดยใช้ข้อมูลจากการตรวจติดตามทั้งสองครั้งจัดทำรายงานประเมินผล ครั้งที่ 1 (ชั้นปีที่ 1) โดยรายละเอียดความก้าวหน้ากำกับติดตามและประเมินผล แสดงในตารางที่ 3

ภาพที่ 5 องค์ประกอบในการตรวจติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาที่แตกต่างจากมาตรฐานการอุดมศึกษา

ภาพที่ 6 องค์ประกอบที่ใช้ในการพิจารณาในการตรวจเยี่ยมการจัดการศึกษาในแต่ละปี

○ ความก้าวหน้าการกำกับติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา

ปัจจุบันมีข้อเสนอการจัดการศึกษา จำนวน 6 ข้อเสนอ ที่เข้าสู่กระบวนการกำกับติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา โดยเริ่มตั้งแต่เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2566 ทั้งนี้ ณ ปัจจุบัน ข้อเสนอการจัดการศึกษาที่ได้เริ่มดำเนินการในปีการศึกษา 2566 ส่วนใหญ่อยู่ระหว่างการรอกำหนดวันสำหรับการตรวจเยี่ยม ครั้งที่ 2 ของปีที่ 1 เพื่อนำผลการตรวจเยี่ยมทั้งสองครั้ง มาใช้เป็นข้อมูลในการประเมินผลการจัดการศึกษา ครั้งที่ 1 (ชั้นปีที่ 1) ต่อไป

ตารางที่ 3 ความก้าวหน้าการกำกับติดตามและประเมินผลข้อเสนอการจัดการศึกษาที่แตกต่างจากมาตรฐานการอุดมศึกษา

ลำดับ	ข้อเสนอการจัดการศึกษา	เปิดรับนักเรียนรุ่นแรก	ความก้าวหน้า ณ ปัจจุบัน	จำนวนนักศึกษาที่รับรุ่นที่ 1 (% เมื่อเทียบกับเป้าหมาย)
1	ข้อเสนอการจัดการศึกษาการผลิตบุคลากร High-tech Entrepreneur	ปีการศึกษา 2566	☒ ประชุมจัดทำแผนการกำกับติดตามและประเมินผล ☒ ตรวจสอบ ครั้งที่ 1	- ปริญญาตรี 48 คน (96%) - ปริญญาโท 118 คน (236%)*
2	ข้อเสนอการจัดการศึกษาการผลิตบุคลากรด้านวิศวกรรม ปัญญาประดิษฐ์และดิจิทัล (มหาวิทยาลัยซีเอ็มเคแอล และ เครือข่าย)	ปีการศึกษา 2565 (ย้ายโอน)	☒ ประชุมจัดทำแผนการกำกับติดตามและประเมินผล ☒ ตรวจสอบ ครั้งที่ 1	38 คน (19%)
3	ข้อเสนอการจัดการศึกษา หลักสูตรวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีดิจิทัล (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)	ปีการศึกษา 2566	☒ ประชุมจัดทำแผนการกำกับติดตามและประเมินผล ☒ ตรวจสอบ ครั้งที่ 1	293 คน (98%)
4	ข้อเสนอการจัดการศึกษา หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาผู้นำธุรกิจสุขภาพเชิงสร้างสรรค์ (มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง)	ปีการศึกษา 2566	☒ ประชุมจัดทำแผนการกำกับติดตามและประเมินผล ☒ ตรวจสอบ ครั้งที่ 1	13 คน (43%)
5	ข้อเสนอการจัดการศึกษา หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาการเป็นผู้ประกอบการเชิงนวัตกรรม (สถาบันเทคโนโลยีจิตรลดา)	ปีการศึกษา 2566	☒ ประชุมจัดทำแผนการกำกับติดตามและประเมินผล ☒ ตรวจสอบ ครั้งที่ 1 ☒ ตรวจสอบ ครั้งที่ 2	8 คน (27%)
6	ข้อเสนอการจัดการศึกษา หลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม แขนงพลังงานทดแทนและยานยนต์ไฟฟ้า (ต่อเนื่อง) (สถาบันเทคโนโลยีจิตรลดา)	ปีการศึกษา 2566	☒ ประชุมจัดทำแผนการกำกับติดตามและประเมินผล ☒ ตรวจสอบ ครั้งที่ 1	17 คน (34%)

หมายเหตุ *จำนวนรวมนักศึกษาเทียบโอนมาจากหลักสูตรปกติ

○ ปัญหาอุปสรรคการกำกับติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา

เนื่องจากเป็นช่วงแรกของการทดลองใช้กระบวนการกำกับติดตามและประเมินผลของการจัดการศึกษาที่แตกต่างจากมาตรฐานการอุดมศึกษา ซึ่งยังไม่เคยมีการดำเนินการมาก่อน ดังนั้น จึงกำหนดกรอบในการประเมินไว้เพียงกว้าง ๆ เพื่อให้แต่ละคณะทำงานย่อยๆ สามารถปรับแนวทางหรือรายละเอียดที่เหมาะสมกับการจัดการศึกษาของหลักสูตรนั้น ๆ ได้อย่างเหมาะสม มีความยืดหยุ่น และอาจนำไปสู่การเกิดนวัตกรรมในการประเมินผลได้ด้วยเช่นกัน อย่างไรก็ตาม ความเข้าใจหลักการและกระบวนการกำกับติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาที่แตกต่างจากมาตรฐานการอุดมศึกษาของคณะทำงานย่อยๆ อาจยังไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งหมด ซึ่งได้มีการจัดประชุมชี้แจงแนวทางในการลงไปตรวจเยี่ยมที่มุ่งเน้นการลงไปเรียนรู้ร่วมกับผู้พัฒนาหลักสูตร ให้ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา และติดตามการปรับปรุง รวมถึงการระบุถึงนวัตกรรมการศึกษาที่เกิดขึ้นในหลักสูตรต่าง ๆ นอกจากนี้ เนื่องด้วยองค์ประกอบของคณะทำงานย่อยๆ ที่มีความหลากหลายและประสบการณ์ที่ต่างกันไป จึงอาจมีความต้องการรายละเอียดของเอกสารที่ใช้ในการประเมินผลที่ลงรายละเอียดมากขึ้นกว่ากรอบที่กำหนดไว้ และขั้นตอนในการดำเนินการเกี่ยวกับเอกสารที่ใช้ในการประเมินและขั้นตอนในการรวบรวมผลเป็นกระบวนการใหม่ทั้งหมดจึงยังมีติดขัดในบางขั้นตอน ซึ่งระหว่างดำเนินการที่มเลขาฯ ก็ได้มีการเก็บข้อมูล Feedback ที่เกิดขึ้นเพื่อกำหนดวิธีการดำเนินงานให้ราบรื่นมากยิ่งขึ้น รวมถึงการติดตามหนึ่งครั้งในแต่ละภาคการศึกษาอาจก่อให้เกิดภาระงานต่อผู้พัฒนาหลักสูตร เนื่องจากต้องใช้เวลาในการจัดเตรียมข้อมูลและเตรียมการรับรองคณะทำงานย่อยๆ

3. นวัตกรรมจัดการอุดมศึกษาที่เกิดขึ้นจากกลไก การจัดการศึกษาที่แตกต่างจากมาตรฐาน การอุดมศึกษา (Higher Education Sandbox)

สอวช. ในฐานะหน่วยงานหลักในการริเริ่มพัฒนากลไกรองรับการจัดการศึกษาที่แตกต่างจากมาตรฐานการอุดมศึกษา (Higher Education Sandbox) ร่วมกับ สป.อว. รวมถึงการทำหน้าที่ฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการพิเศษเฉพาะเรื่อง ด้านการส่งเสริมนวัตกรรมจัดการอุดมศึกษา ฝ่ายเลขานุการร่วมของคณะทำงานเพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษาที่แตกต่างจากมาตรฐานการอุดมศึกษาและคณะผู้ประเมินผลอิสระ โดยได้เข้าไปมีส่วนร่วมตั้งแต่ในกระบวนการกลั่นกรองข้อเสนอการจัดการศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษาจนถึงการลงไปติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาในหลักสูตร Higher Education Sandbox จึงได้สรุปนวัตกรรมจัดการอุดมศึกษาที่เกิดขึ้นดังนี้

○ การจัดการศึกษาร่วมกับภาคผู้ใช้บัณฑิตอย่างเข้มข้น

ตลอดการจัดการศึกษา (Intensive Co-creation) โดยการเข้ามามีบทบาทในการร่วมจัดการศึกษาในหลักสูตรอย่างชัดเจนมากขึ้น การเข้ามามีส่วนร่วมสามารถดำเนินการได้ตั้งแต่การออกแบบหลักสูตรและสมรรถนะของบัณฑิต การจัดการเรียนรู้และประเมินผล สนับสนุนทรัพยากร (งบประมาณ องค์กรความรู้ บุคลากร และวัสดุอุปกรณ์/โครงสร้างพื้นฐาน ฯลฯ) การรับนักศึกษาเข้าฝึกงานในหน่วยงาน และการรับนักศึกษาเข้าทำงานหลังเรียนจบ จุดเด่นของนวัตกรรมนี้คือการมุ่งเน้นแก้ปัญหา Skill Mismatch อย่างตรงจุด เพราะผู้ใช้บัณฑิตมีส่วนร่วมตั้งแต่การให้ข้อมูลสมรรถนะบัณฑิตที่ต้องการและร่วมออกแบบหลักสูตร รวมถึงสามารถสะท้อนความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะได้ตลอดการจัดการศึกษาซึ่งช่วยทำให้ผู้รับผิดชอบหลักสูตรมีแนวทางในการปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ รวมถึงปรับปรุงเนื้อหาให้เป็นปัจจุบันมากที่สุด ทำให้บัณฑิตพร้อมทำงานทันทีหลังเรียนจบซึ่งบางครั้งอาจมีการเสนอตำแหน่งงานให้ผู้เรียนตั้งแต่ยังศึกษาอยู่ในหลักสูตร นวัตกรรมนี้มักพบในอุตสาหกรรมที่มีการแข่งขันสูงและต้องการบุคลากรที่มีสมรรถนะระดับสูง เช่น อุตสาหกรรมดิจิทัล อุตสาหกรรมการผลิตซึ่งมีการปรับสู่ระบบอัตโนมัติ เป็นต้น ตัวอย่างเช่น หลักสูตรวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีดิจิทัล (CEDT) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หลักสูตรถูกออกแบบมาเพื่อตอบสนองต่อความต้องการกำลังคนดิจิทัล ซึ่งเดิมถูกจำกัดปริมาณการผลิตนักศึกษาและระยะเวลาเข้าฝึกงานในสถานประกอบการที่จำกัด ดังนั้นเมื่อมีการออกแบบหลักสูตรใหม่จึงนำไปสู่การเข้ามามีส่วนร่วมของบริษัทในอุตสาหกรรมดิจิทัลกว่า 70 แห่ง ในปีแรก รองรับนักศึกษาเกือบ 300 คน ที่ได้เข้าไปฝึกงานในบริษัทตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 จัดการเรียนการสอนแบบโมดูลทำให้นักศึกษาได้เรียนเนื้อหาวิชาที่ตรงกับสาขาอาชีพตั้งแต่ปีแรก และที่สำคัญคือมีบริษัทเข้ามาร่วมสอนทุกสัปดาห์โดยเปิดเป็นวิชาให้โดยเฉพาะและนักศึกษาสามารถเลือกเรียนได้ตามความสนใจ รวมถึงนักศึกษายังสามารถเลือกไปฝึกงานในบริษัทได้ด้วยเช่นกัน ซึ่งนักศึกษาในหลักสูตรนี้จะมีโอกาสไปฝึกงานในบริษัททุกชั้นปีตลอดการเรียนในหลักสูตร 3.5 ปี จึงมั่นใจได้ว่านักศึกษาจะมีทักษะที่ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานและทันต่อเทคโนโลยีอย่างแน่นอน

○ การจัดการศึกษาร่วมกับสถาบันการศึกษา ต่างประเภท (Co-education with International Collaboration)

โดยนำรูปแบบการเรียนการสอนที่เป็นนวัตกรรมการศึกษาของต่างประเทศมาเปิดสอนในประเทศไทยผ่านกลไก Higher Education sandbox จึงไม่ถูกจำกัดด้วยเกณฑ์มาตรฐานทำให้สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มรูปแบบเทียบเท่ามาตรฐานของสถาบันนั้น ๆ ในต่างประเทศ เป็นการเปิดโอกาสให้กับนักศึกษาในประเทศไทยได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพและสร้างบัณฑิตที่เป็น Global Citizen จุดเด่นสำคัญของนวัตกรมนี้อาจมองได้ว่าเป็นการมีผู้สอนที่มีประสบการณ์จริงและมีชื่อเสียงระดับโลกมาและให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาโดยตรงแล้ว อาจารย์ชาวไทยยังได้เรียนรู้วิธีการจัดการเรียนการสอนที่เป็นนวัตกรรมการศึกษาดังกล่าวอีกด้วย ตัวอย่างที่ชัดเจนคือ หลักสูตรที่ดำเนินการภายใต้ข้อเสนอการจัดการศึกษาการผลิตบุคลากร High-tech Entrepreneur มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ที่เป็นการดำเนินการร่วมกันระหว่างวิทยาลัยนานาชาติเพื่อการจัดการ (ISM) และ Harbour.Space University ของประเทศสเปน เปิดสอนหลักสูตรนานาชาติเพื่อสร้างผู้ประกอบการแนวหน้าที่มีทักษะด้านเทคโนโลยีขั้นสูง เช่น เจ้าของธุรกิจสตาร์ทอัพ เจ้าของสินค้าที่มีนวัตกรรม หรือทำงานกับองค์กรในสายงานพัฒนาธุรกิจ ฯลฯ และมีหอการค้าไทย สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย และบริษัทเอกชนร่วมสนับสนุนการดำเนินงาน เปิดสอนในระดับปริญญาตรีและปริญญาโทหลายสาขา เช่น High-Tech Entrepreneur, Cyber Security, Computer Science, Data Science และ Fintech เป็นต้น โดยจัดการเรียนรู้ออนไลน์แบบโมดูลทำให้นักศึกษาเกิดการพัฒนาทักษะให้พร้อมใช้ภายใน 3 สัปดาห์ ด้วยผู้สอนระดับโลกที่มีประสบการณ์ในธุรกิจจริง และมีการปรับปรุงเนื้อหาหลักสูตรให้ทันสมัยในทุก 6 เดือน นักศึกษาจึงมีความรู้และทักษะที่ก้าวทันเทคโนโลยีและตอบสนองความต้องการของภาคธุรกิจอย่างแท้จริง นอกจากนี้ วิทยาลัยฯ ยังได้สร้างสภาพแวดล้อมและบรรยากาศให้เหมาะกับการเรียนรู้ของนักศึกษาทั้งห้องเรียน สิ่งอำนวยความสะดวก และ Co-working space ที่ใกล้เคียงกับหลักสูตรในประเทศสเปน รวมถึงเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ไปแลกเปลี่ยนระยะสั้น ณ Harbour.Space University ประเทศสเปน เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ในระดับนานาชาติ

○ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่าง สถาบันอุดมศึกษา (University Consortium)

สามารถเกิดขึ้นได้ทั้งในรายอุตสาหกรรมหรือสาขาความเชี่ยวชาญ มีวัตถุประสงค์สำคัญอยู่ที่การแบ่งปันทรัพยากรภายในเครือข่าย รวมถึงโครงสร้างพื้นฐานด้านการฝึกปฏิบัติการต่าง ๆ และความร่วมมือในการจัดการศึกษาตามสาขาความเชี่ยวชาญของอาจารย์บุคลากร ซึ่งการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือดังกล่าวจะทำให้เกิดการรวบรวมข้อมูลไม่ว่าจะเป็นความเชี่ยวชาญบุคลากรในสาขาหรืออุตสาหกรรมนั้น ๆ ห้องปฏิบัติการและโครงสร้างพื้นฐานอื่น ๆ ความร่วมมือกับเครือข่ายความร่วมมือที่มีศักยภาพในต่างประเทศหรือสถานประกอบการเอกชน ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ทำให้ทราบถึงสถานะปัจจุบันของระบบการผลิตกำลังคนระดับอุดมศึกษาของประเทศในอุตสาหกรรมหรือสาขานั้น ๆ นำไปสู่การวิเคราะห์จุดแข็ง โอกาสและข้อจำกัด เพื่อนำไปสู่การพัฒนาเป็นนวัตกรรมการศึกษาที่ตอบโจทย์ทุกภาคส่วนร่วมกัน ตัวอย่างเช่น ข้อเสนอการจัดการศึกษาการผลิตบุคลากรด้านวิศวกรรมปัญญาประดิษฐ์และ

ดิจิทัล (AI) โดย มหาวิทยาลัยซีเอ็มเคแอล และเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาอีก 5 แห่ง (สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์) พัฒนาเป็นหลักสูตรร่วมเฉพาะทางด้าน AI เน้นสมรรถนะผู้เรียน (Competency-based Education) โดยการกำหนดสมรรถนะที่ชัดเจน ร่วมกันและร่วมด้วยหลักสูตรอื่นที่ใกล้เคียงกันจากมหาวิทยาลัยเครือข่าย มีการพัฒนาเนื้อหา/สื่อ การสอนร่วมกันโดยที่ทุกหลักสูตรนำไปใช้ได้โดยมีแพลตฟอร์มดิจิทัลรองรับ และสามารถเทียบโอน สมรรถนะ/หน่วยกิตระหว่างสถาบันอุดมศึกษา และมีสถาบันวิศวกรรมปัญญาประดิษฐ์เป็น หน่วยงานกลางบริหารจัดการ นอกจากนี้ในอุตสาหกรรมเซมิคอนดักเตอร์ซึ่งปัจจุบันประเทศไทยยัง ไม่มีหลักสูตรสาขานี้โดยเฉพาะ และผู้เชี่ยวชาญมีจำกัดและกระจายอยู่ในหลากหลาย สถาบันอุดมศึกษา ได้เริ่มมีการพัฒนาหลักสูตรเฉพาะทางและยื่นขออนุมัติจัดการศึกษาผ่านกลไก Higher Education Sandbox แล้วทั้งในระดับปริญญาตรีและระดับบัณฑิตศึกษา โดยมีจุดเด่นอยู่ที่ การร่วมมือระหว่างเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาที่มีอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางในสาขาย่อยต่าง ๆ มาร่วมกันพัฒนาหลักสูตร ออกแบบการเรียนการสอนและใช้โครงสร้างพื้นฐานร่วมกัน รวมถึงการ ร่วมมือกับเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญในต่างประเทศอีกด้วย

○ **นวัตกรรมการคิดผลสัมฤทธิ์ที่ไม่ได้วัดโดยใช้**

ระยะเวลา (Flexible Time) แต่จะมุ่งเน้นการวัดผลจากสมรรถนะหรือความสามารถ (Competency-based or Ability-based) ที่เกิดขึ้นอย่างแท้จริงโดยตรง ทำให้บัณฑิตที่ผลิตจาก หลักสูตรเหล่านี้มีคุณลักษณะที่ชัดเจนและตอบโจทย์ความต้องการของตลาดแรงงานได้มากขึ้น ทั้งนี้ วิธีการประเมินผลที่ไม่ได้ยึดตามระยะเวลาการเรียนรู้ของผู้เรียนเหมือนหลักสูตรปกติแต่เน้นการวัด จากสมรรถนะและความสามารถนี้ทำให้สามารถตรึงระยะเวลาการศึกษาในหลักสูตรลงได้ รวมถึงเอื้อ ให้มีการปรับรูปแบบการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับการพัฒนาให้เกิดสมรรถนะนั้น ๆ ได้ดียิ่งขึ้น โดยอาจ เป็นการเรียนรู้ผ่านคอร์สเรียนออนไลน์ร่วมกับการฝึกปฏิบัติในห้องปฏิบัติการ หรือการศึกษาด้วย ตนเองร่วมกับนำเสนอผลงาน หรือการทำโครงงานร่วมกับการฝึกปฏิบัติงานในสถานประกอบซึ่ง แล้วแต่ความเหมาะสมและการออกแบบของผู้พัฒนาหลักสูตร รวมถึงการออกแบบวิธีการวัด ประเมินผลที่สามารถพิสูจน์ทราบสมรรถนะและความสามารถนั้น ๆ ได้อีกด้วย นอกจากนี้การวัดผล แบบไม่ยึดตามระยะเวลายังสามารถปรับให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของผู้เรียนเป็นรายบุคคล ได้ดียิ่งขึ้น นวัตกรรมรูปแบบนี้เหมาะกับการผลิตกำลังคนในอุตสาหกรรมที่มีความต้องการเร่งด่วน หรือในสาขาอาชีพที่มีสมรรถนะอาชีพกำหนดไว้ชัดเจนเพราะเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้พัฒนาหลักสูตร ได้เพิ่มประสิทธิภาพกำลังการผลิตให้ดียิ่งขึ้นโดยที่คุณภาพของบัณฑิตเทียบเท่าหรือดีกว่าการผลิตใน รูปแบบเดิม ตัวอย่างเช่น หลักสูตรวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์และ เทคโนโลยีดิจิทัล (CEDT) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หลักสูตรภายใต้ข้อเสนอการจัดการศึกษาการผลิตบุคลากร High-tech Entrepreneur มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย และหลักสูตรฉุกเฉินการแพทย์ (ฉุกเฉินการแพทย์บัณฑิต) ที่ดำเนินการโดยราชวิทยาลัยจุฬาภรณ์ และเครือข่ายความร่วมมืออีก 9 หน่วยงาน ที่กำหนดวิธีการการประเมินผลความสามารถในกิจกรรมวิชาชีพที่เชื่อถือไว้ใจได้ (EPA) แบบ Fixed Standard, Flexible Time (อยู่ระหว่างการเสนอของบประมาณสนับสนุนเพื่อดำเนินการ)

○ รูปแบบการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นรองรับการเรียนรู้ตลอด

ชีวิต (Flexible Model for Lifelong Learning) แม้การจัดการศึกษาภายใต้ทั่วโลก Higher Education Sandbox เป็นการศึกษาในรูปแบบมุ่งเน้นปริญญา (Degree) แต่จากเงื่อนไขความเป็นนวัตกรรมการศึกษาทำให้เกิดเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่มีความยืดหยุ่นมากขึ้น รองรับความต้องการที่หลากหลายและปรับให้เหมาะสมกับความสามารถของแต่ละบุคคลได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งเป็นแนวโน้มของการศึกษาในโลกแห่งอนาคตที่ผู้คนจะมีการปรับเปลี่ยนอาชีพมากกว่าหนึ่งครั้งในช่วงชีวิตทำให้ต้องมีการเรียนรู้ทักษะและองค์ความรู้ใหม่ ๆ อยู่ตลอด รูปแบบการจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่นนี้จึงตอบสนองรูปแบบการเรียนรู้ในอนาคตได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งหลักสูตรภายใต้ทั่วโลก Higher Education Sandbox ส่วนใหญ่จะเปิดรับกลุ่มเป้าหมายที่กว้างขึ้นมากกว่านักเรียนที่จบระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เช่น ผู้มีประสบการณ์ในสายงานดังกล่าว ผู้จบการศึกษาในสาขาใกล้เคียงสามารถเทียบโอนหรือสอบเทียบสมรรถนะบางส่วนเข้ามาสะสมในหลักสูตรได้ หรือนักศึกษาที่กำลังเรียนอยู่ในสาขาที่ใกล้เคียงกันก็สามารถเรียนควบคู่เพื่อให้ได้รับปริญญาใบที่สอง หรือเปลี่ยนสาขาก็ได้เช่นกัน และเมื่อผนวกกับระบบ Credit Bank ที่สามารถเก็บสะสมหน่วยกิตทำให้กลุ่มเป้าหมายสามารถขยายไปในระดับต่ำกว่าอุดมศึกษา โดยนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสามารถเรียนและสะสมหน่วยกิตบางวิชาไว้ก่อนได้ตั้งแต่ยังไม่เข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษาทำให้ระยะเวลาเรียนในหลักสูตรลดลง และนอกจากกลุ่มเป้าหมายที่กว้างขึ้นแล้ว รูปแบบการเรียนรู้ที่มีการปรับเปลี่ยนให้มีความหลากหลาย เช่น รูปแบบเรียนออนไลน์ผสมกับการฝึกปฏิบัติในช่วงเวลา การเรียนรู้ด้วยตนเอง การฝึกอบรมระยะสั้น ฯลฯ ทำให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนและวางแผนการเรียนให้เหมาะกับเงื่อนไขของตนเองได้แม้อยู่ในวัยทำงาน หรือเรียนในหลักสูตรอื่นควบคู่กัน (Self-Paced Learning) และจากการปรับรูปแบบการเรียนเป็นโมดูลทำให้มีการสอบประเมินรับรองสมรรถนะซึ่งสามารถเก็บสะสมในระบบ Credit Bank ได้ หรือผู้เรียนสามารถเลือกไปทำงานในตำแหน่งที่ยอมรับ Certificate นั้น ๆ และเมื่อมีความพร้อมจึงกลับมาเรียนเพื่อเก็บ Certificate และสะสมหน่วยกิตให้ครบตามเงื่อนไขหลักสูตรเพื่อรับปริญญาก็ได้เช่นกัน นวัตกรรมนี้เหมาะกับสายงานที่มีการรับรองสมรรถนะที่ชัดเจนและคนที่ต้องการเปลี่ยนสายงาน ตัวอย่างเช่น หลักสูตรที่ดำเนินการภายใต้ข้อเสนอการจัดการศึกษาคณาจารย์ด้านวิศวกรรมปัญญาประดิษฐ์และดิจิทัล (AI) ที่มีการกำหนดสมรรถนะชัดเจนและมีการเทียบโอนหน่วยกิตได้ภายในเครือข่ายผู้เรียนสามารถได้รับทั้งปริญญาและประกาศนียบัตร (Certificate) หรืออีกหนึ่งตัวอย่างหลักสูตรวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีดิจิทัล (CEDT) นักศึกษาจะได้เรียนวิชาในสายงานตั้งแต่ปีที่ 1 เมื่อเรียนจบในชั้นปีที่ 1 จะได้ประกาศนียบัตรและสามารถประกอบอาชีพ Full-Stack Developer ได้ เมื่อจบชั้นปีที่ 2 นักศึกษาสามารถประกอบอาชีพ Data Engineer Data Scientist หรือ AI Developer ได้ และจบชั้นปีที่ 3 จะสามารถประกอบอาชีพ System Administrator Cloud Administrator และ IoT Developer ได้ ระหว่างเรียนหากต้องการหยุดเรียนเพื่อไปทำงานก็สามารถสะสมหน่วยกิตหรือ Certificate ไว้ในระบบ Credit Bank ของมหาวิทยาลัยไว้ก่อน เมื่อพร้อมสามารถกลับมาเรียนต่อเพื่อรับปริญญาได้

○ การใช้เทคโนโลยีในการจัดการศึกษาและบริหาร

จัดการ (Technology for Learning and Management) ด้วย

รูปแบบการจัดการศึกษาที่ปรับให้มีความเป็นนวัตกรรมมากขึ้นโดยที่ยังสามารถผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพเทียบเท่าหรือสูงกว่าบัณฑิตในหลักสูตรปกติ ดังนั้นหลักสูตรที่ดำเนินการผ่านกลไก Higher Education Sandbox จึงมีการเพิ่มประสิทธิภาพระบบการผลิตบัณฑิตโดยเทคโนโลยีไม่ว่าจะเป็นใน 1) มิติรูปแบบการเรียนรู้ ซึ่งปัจจุบันมีทั้งการเรียนผ่านระบบออนไลน์หรือการเรียนผ่านแพลตฟอร์มต่าง ๆ และ 2) มิติการบริหารจัดการหลักสูตร เพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่ามากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นกำลังคนและงบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด เช่น การบริหารจัดการนักศึกษาผ่านแพลตฟอร์มที่พัฒนาขึ้นเอง หรือแพลตฟอร์มที่มีอยู่แล้วแต่นำประยุกต์ใช้เพื่อสนับสนุนกระบวนการจัดการศึกษา เช่น การติดต่อสื่อสารให้คำปรึกษาระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษากับนักศึกษา การให้คำปรึกษาของพี่เลี้ยงกับนักศึกษา เป็นต้น หรือการใช้เป็นช่องทางในการรับเสียงสะท้อน (Feedback) จากนักศึกษา หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาที่มักจะมีจำนวนผู้เกี่ยวข้องมากกว่าการจัดการศึกษาในหลักสูตรปกติ เช่น สถานประกอบการ หน่วยวิจัย สมาคม/สมาพันธ์ เป็นต้น ตัวอย่างหลักสูตรที่มีการนำเทคโนโลยีมาสนับสนุนการเรียนการสอนที่ชัดเจน เช่น หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาผู้นำธุรกิจสุขภาพเชิงสร้างสรรค์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง เปิดสอนในระดับปริญญาโทเพื่อสร้างผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นผู้เรียนที่อยู่ในวัยทำงานและมีภูมิลำเนาในจังหวัดอื่นที่ไม่ใช่จังหวัดที่ตั้งของมหาวิทยาลัย ทำให้ต้องใช้การเรียนผ่านระบบออนไลน์ร่วมกับการฝึกปฏิบัติในสถานที่จริง ซึ่งการเรียนผ่านระบบออนไลน์ได้รับการสนับสนุนระบบจากสถาบันนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง (MLII) คล้ายระบบจัดการห้องเรียนออนไลน์ที่มีทั้งการเรียนการสอน การส่งงานและแหล่งรวบรวมสื่อการสอนทั้งหมด โดยมีเจ้าหน้าที่ของศูนย์สนับสนุนการดำเนินงาน อีกหนึ่งตัวอย่างคือหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม แขนงพลังงานทดแทนและยานยนต์ไฟฟ้า (ต่อเนื่อง) สถาบันเทคโนโลยีจิตรลดา ซึ่งกลุ่มผู้เรียนอยู่ในวัยทำงานและกระจายอยู่ในจังหวัดต่าง ๆ เช่นเดียวกัน มีการใช้แพลตฟอร์มต่าง ๆ ในการเรียนภาคทฤษฎีก่อนมาฝึกปฏิบัติจริงและความสามารถในการเข้าถึงเทคโนโลยีดังกล่าวเป็นเกณฑ์หนึ่งในการคัดเลือกผู้เรียนเข้าสู่หลักสูตรอีกด้วย สำหรับตัวอย่างหลักสูตรที่นำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการหลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีดิจิทัล (CEDT) ที่ดำเนินการโดยคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เนื่องด้วยจำนวนนักศึกษาที่เปิดรับมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นกว่าปกติค่อนข้างมากจึงมีการใช้แพลตฟอร์มต่าง ๆ เข้ามาช่วยในการดูแลนักศึกษา ไม่ว่าจะเป็นการให้คำปรึกษาของพี่เลี้ยงผ่าน Discord Platform ที่มีกำหนดตารางไว้อย่างแน่นอน การจับคู่นักศึกษากับตำแหน่งการฝึกงานในสถานประกอบการ (Matching) ซึ่งนักศึกษาในหลักสูตรนี้ต้องฝึกงานทุกชั้นปีและมีบริษัทที่รองรับในปัจจุบันมากถึง 70 แห่ง และการประเมินผลความพึงพอใจของนักศึกษาผ่านระบบออนไลน์ที่จะช่วยให้อาจารย์หรือพี่เลี้ยงในสถานประกอบการสามารถประเมินและให้การดูแลนักศึกษาได้อย่างเหมาะสมตามความต้องการของแต่ละบุคคลอีกด้วย

นวัตกรรมการอุดมศึกษาที่เกิดขึ้น

1 การจัดการศึกษาร่วมกับภาคผู้ใช้บัณฑิต อย่างเข้มข้นตลอดการจัดการศึกษา (Intensive Co-creation) ▪ การออกแบบหลักสูตรและสมรรถนะของบัณฑิต ▪ การจัดการเรียนรู้และประเมินผล ▪ สนับสนุนทรัพยากร (งบประมาณ องค์ความรู้ บุคลากร และวัสดุอุปกรณ์/โครงสร้างพื้นฐาน ฯลฯ) ▪ รับนักศึกษาเข้าฝึกงานในหน่วยงาน/จัดกิจกรรม ▪ การรับนักศึกษาเข้าทำงานหลังเรียนจบ ข้อดี ○ ผู้ใช้บัณฑิตสะท้อนความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะได้ตลอดการจัดการศึกษา ○ ปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เนื้อหาให้เป็นปัจจุบันมากที่สุด ○ บัณฑิตพร้อมทำงานทันทีหลังเรียนจบ	2 การจัดการศึกษาร่วมกับสถาบันการศึกษา ต่างประเทศ (Co-education with International Collaboration) ▪ นวัตกรรมการศึกษาของต่างประเทศมาเปิดสอนในประเทศไทยได้อย่างเต็มรูปแบบโดยไม่มีข้อจำกัดจากมาตรฐานปัจจุบัน ▪ ผู้สอนที่มีประสบการณ์จริงและมีชื่อเสียงระดับโลกมาและให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาโดยตรง ▪ การปรับปรุงเนื้อหาหลักสูตรให้มีความทันสมัยและเป็นปัจจุบัน ข้อดี ○ เปิดโอกาสให้กับนักศึกษาไทยได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ ○ สร้างบัณฑิตที่เป็น Global Citizen ○ อาจารย์ชาวไทยได้เรียนรู้วิธีการจัดการเรียนการสอนที่เป็นนวัตกรรมการศึกษา	3 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่าง สถาบันอุดมศึกษา (University Consortium) ▪ ทั้งรายอุตสาหกรรม/สาขาความเชี่ยวชาญ ▪ เกิดการแบ่งปันทรัพยากรภายในเครือข่าย (โครงสร้างพื้นฐานด้านการฝึกปฏิบัติ/อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญ/เครือข่ายเอกชนและสถาบันอุดมศึกษาต่างประเทศ) ▪ พัฒนาเป็นนวัตกรรมการศึกษาที่ตอบโจทย์เฉพาะในอุตสาหกรรม/สาขานั้นโดยเฉพาะ ข้อดี ○ นวัตกรรมอุดมศึกษาที่พัฒนาขึ้นเกิดจากภาวะเร่งด่วน/ช่องว่าง/ความท้าทายจากสภาพระบบการผลิตกำลังคนในปัจจุบัน ○ สามารถเป็นตัวแบบส่งผ่านนวัตกรรมในภาคดำเนินการร่วมกับภาคส่วนอื่นๆ
4 นวัตกรรมการคิดผลสัมฤทธิ์ที่ไม่ได้วัดโดย ใช้ระยะเวลา (Flexible Time) ▪ มุ่งเน้นการวัดผลจากสมรรถนะหรือความสามารถ (Competency-based or Ability-based) ▪ บัณฑิตมีคุณลักษณะที่ชัดเจน และตอบโจทย์ความต้องการของตลาดแรงงานมากขึ้น ▪ ปรับรูปแบบการเรียนรู้ เช่น เรียนออนไลน์ ร่วมกับการฝึกปฏิบัติในห้องปฏิบัติการ การทำโครงการร่วมกับการฝึกปฏิบัติงานในสถานประกอบ ▪ เหมาะกับสาขาอาชีพที่มีการกำหนดสมรรถนะอาชีพไว้ชัดเจน ข้อดี ○ ลดระยะเวลาศึกษาในหลักสูตร ○ ตอบสนองกับการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นรายบุคคลได้อีกยิ่งขึ้น ○ ผู้พัฒนาหลักสูตรได้เพิ่มประสิทธิภาพกำลังการผลิตให้ดียิ่งขึ้นโดยที่คุณภาพของบัณฑิตเทียบเท่าหรือดีกว่าการผลิตในรูปแบบเดิม	5 รูปแบบการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นรองรับการเรียนรู้ ตลอดชีวิต (Flexible Model for Lifelong Learning) ▪ กลุ่มเป้าหมายกว้างขึ้น เช่น ผู้มีประสบการณ์ในสายงานดังกล่าว/ผู้ต้องการเปลี่ยนสายงาน นักศึกษาที่กำลังเรียนในสาขาใกล้เคียงที่ต้องการเปลี่ยนสาขา ▪ รูปแบบการเรียนรู้หลากหลายมากขึ้น เช่น เรียนออนไลน์ร่วมกับฝึกปฏิบัติในบางช่วงเวลา การเรียนรู้ด้วยตนเอง การฝึกอบรมระยะสั้น เป็นต้น ▪ ร่วมกับ Credit bank ของสถาบันอุดมศึกษา ▪ เหมาะกับสายงานที่มีการรับรองสมรรถนะที่ชัดเจนและคนที่ต้องการเปลี่ยนสายงาน ข้อดี ○ ตอบสนองต่อโลกแห่งอนาคตที่ผู้คนต้องเรียนรู้ทักษะและความรู้ใหม่ๆ ตลอดชีวิต ○ ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนและวางแผนการเรียนให้เหมาะกับเงื่อนไขของตนเองได้ หรือเลือกไปทำงานในตำแหน่งที่ยอมรับ Certificate นั้น ๆ	6 การใช้เทคโนโลยีในการจัดการศึกษาและ บริหารจัดการ (Technology for Learning and Management) ▪ ทั้งในมิติ 1) รูปแบบการเรียนรู้ และ 2) การบริหารจัดการหลักสูตร ▪ 1) มิติรูปแบบการเรียนรู้ เช่น การเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ทั้งที่พัฒนาขึ้นเอง และ Edtech ต่างๆ ▪ 2) มิติการบริหาร สนับสนุนกระบวนการจัดการศึกษา เช่น การให้คำปรึกษาระหว่างของพี่เลี้ยงกับนักศึกษา การจับคู่ฝึกศึกษากับตำแหน่งการฝึกงาน การใช้เป็นช่องทางรับ Feedback ข้อดี ○ เพิ่มประสิทธิภาพระบบการผลิตบัณฑิตโดยเทคโนโลยีสารสนเทศที่จำกัด ○ การดูแลนักศึกษาได้อย่างเหมาะสมตามความต้องการของแต่ละบุคคล ○ เชื้อต่อการขยายผลและความยั่งยืนของหลักสูตรในอนาคต

ภาพที่ 7 ถอดบทเรียนนวัตกรรมการอุดมศึกษาที่เกิดขึ้นภายใต้กลไก Higher Education Sandbox หลังจากเริ่มดำเนินการเปิดรับนักศึกษารุ่นแรก ปีการศึกษา 2566

4. มาตรฐานการอุดมศึกษาที่เป็นข้อจำกัดในการพัฒนานวัตกรรมการอุดมศึกษา

○ **การปลดล็อกเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรเพื่อเอื้อให้เกิดนวัตกรรมการจัดการศึกษาที่เป็นวัดผลจากสมรรถนะหรือความสามารถ (Competency-based or Ability-based) ที่เกิดขึ้นโดยตรง** โดยรูปแบบของการจัดการศึกษาเพื่อสร้างให้เกิดสมรรถนะอย่างแท้จริงจะนิยมจัดการศึกษาในรูปแบบโมดูลที่ผสมผสานระหว่างทฤษฎีและการปฏิบัติเพื่อสร้างและวัดผลจากสมรรถนะที่เกิดขึ้น ทั้งนี้เพื่อเอื้อให้เกิดการจัดการศึกษาในแนวทางดังกล่าวจำเป็นต้องปลดล็อกเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร ได้แก่ (1) การคิดหน่วยกิตที่คำนวณจากรยะเวลาในการเรียน (Time-based) เนื่องจากการจัดการศึกษาที่วัดผลจากสมรรถนะที่เกิดขึ้นอย่างแท้จริงโดยไม่มียึดติดกับระยะเวลาในการเรียน หากผู้เรียนมีความพร้อมและสามารถผ่านการประเมินสมรรถนะตามที่กำหนดก็สามารถได้รับหน่วยกิตในระยะเวลาการเรียนที่สั้นลงได้ (Fixed Standard และ Flexible Time) ดังนั้นการเรียนการสอนในรูปแบบนี้ผู้เรียนแต่ละคนอาจมีความซ้ำเร็วในการเรียนที่แตกต่างกันขึ้นกับความพร้อมของผู้เรียนแต่ละคน (Self-paced) (2) โครงสร้างหลักสูตรซึ่งประกอบด้วยหมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชาเลือกเสรี และการกำหนดสัดส่วนจำนวนหน่วยกิตของแต่ละหมวดวิชา เนื่องจากการจัดการศึกษาเพื่อมุ่งให้เกิดสมรรถนะอย่างแท้จริงจะนิยมจัดการศึกษาในรูปแบบโมดูลที่ออกแบบให้มีการผสมผสานระหว่างทฤษฎีและการปฏิบัติเพื่อให้เกิดสมรรถนะตามที่กำหนด ไม่ได้สอนเป็นรายวิชาแยกตามหมวดวิชา โดยเฉพาะในหมวดศึกษาทั่วไปจะไม่ได้แยกออกมาสอนเป็นรายวิชาเดี่ยวแต่จะถูกผสมผสานเข้าไปในโมดูลเพื่อสร้างให้เกิดทักษะทางสังคม (Soft skill) ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์สำคัญของหมวดวิชาศึกษาทั่วไปควบคู่กับทักษะทางเทคนิค (Technical skill) นอกจากนี้ เพื่อเอื้อให้สามารถจัดการศึกษาในรูปแบบ Block Course เรียนทีละโมดูลและเรียนต่อเนื่องกันไปโดยไม่แบ่งภาคการศึกษา อาจปลดล็อกเพิ่มเติมในเรื่อง (3) ระบบการจัดการศึกษาแบบทวิภาค และ (4) การกำหนดจำนวนหน่วยกิตที่ให้ลงทะเบียนเรียนได้ในแต่ละภาคการศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษาฐานสมรรถนะ (Competency-based) เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สุดท้ายในส่วนการประเมินผลของสมรรถนะที่เกิดขึ้นจริง อาจปลดล็อกเรื่อง (5) เกณฑ์การวัดผลและการสำเร็จการศึกษา โดยขอวัดผลด้วยระบบ S/U (ผ่าน/ไม่ผ่าน) ซึ่งจะมีความสอดคล้องกับการประเมินผลสมรรถนะมากกว่า โดยการพิจารณาว่าภายหลังจากการเรียนรู้แล้วผู้เรียนเกิดสมรรถนะนั้น (ทำได้) หรือไม่

○ **การปลดล็อกเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรเพื่อเอื้อให้เกิดนวัตกรรมการจัดการศึกษากึ่งยืดหยุ่น เชื่อมโยงระหว่างหลักสูตรระยะสั้น (Non-degree) และการศึกษาเพื่อปริญญา (Degree) รองรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning)**

ทั้งนี้เพื่อให้ตอบโจทย์รูปแบบวิถีชีวิตแบบ Multi-Stage Life ซึ่งคนจะมีช่วงชีวิตการทำงานที่ยาวนานมากขึ้น ดังนั้นการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) สำหรับกลุ่มเป้าหมายทุกช่วงวัยจะมีความสำคัญเป็นอย่างมากเพื่อพัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่องตอบสนองต่อความต้องการทักษะในการทำงานที่เปลี่ยนแปลงไปหรือการรองรับอาชีพใหม่จากเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลง สถาบันอุดมศึกษาจำเป็นต้องขยายรูปแบบการจัดการศึกษาที่หลากหลายและยืดหยุ่นมากยิ่งขึ้น เปิดรับกลุ่มเป้าหมายที่กว้างขึ้นมากกว่านักเรียนที่จบระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เช่น ผู้มีประสบการณ์ในสายงานที่ต้องการเข้ามาศึกษาในหลักสูตรเพื่อเพิ่มคุณวุฒิ ผู้จบการศึกษาในสาขาใกล้เคียงที่ต้องการเข้ามาศึกษาในหลักสูตรเพื่อเปลี่ยนสายการทำงาน หรือนักศึกษาที่กำลังเรียนอยู่ในสาขาที่ใกล้เคียงที่ต้องการเรียนควบคู่เพื่อให้ได้รับปริญญาใบที่สองหรือต้องการเปลี่ยน (Switch) มาศึกษาในหลักสูตรเพื่อเปลี่ยนสายอาชีพ กลุ่มเป้าหมายเหล่านี้สามารถเทียบโอนประสบการณ์ สอบเทียบสมรรถนะ และเทียบโอนหน่วยกิตจากคณะ/สถาบันอื่น เข้ามาสะสมในหลักสูตรเพื่อลดระยะเวลาเรียนได้ ทำให้สามารถผลิตกำลังคนสมรรถนะสูงได้เร็วมากยิ่งขึ้นโดยไม่จำเป็นต้องรอลง 4 ปี ตอบโจทย์ในอาชีพใหม่ ๆ และอาชีพที่มีความต้องการและขาดแคลนเร่งด่วนได้ นอกจากนี้เมื่อผนวกกับระบบธนาคารหน่วยกิต (Credit Bank) ที่สามารถเก็บสะสมหน่วยกิตได้จะทำให้การเรียนรู้มีความยืดหยุ่นมากยิ่งขึ้น ผู้เรียนสามารถออกแบบการเรียนเองได้โดยไม่กระทบภาระส่วนตัวหรือการทำงาน โดยสามารถเรียนตามความพร้อมและสะสมหน่วยกิตไว้ก่อนเมื่อครบตามเงื่อนไขก็สามารถเทียบโอนเพื่อรับปริญญาได้ เช่น ผู้เรียนลงเรียนในหลักสูตรประกาศนียบัตร (Certificate) โดยสามารถนำ Certificate ไปใช้เพื่อรับรองทักษะในการทำงานได้ และเมื่อสะสม Certificate ครบตามเงื่อนไขสามารถนำมาเทียบโอนหน่วยกิตเพื่อรับปริญญาได้ นับเป็นการเชื่อมโยงจากหลักสูตรระยะสั้น (Non-degree) ไปสู่การศึกษาเพื่อปริญญา (Degree) นอกจากนี้การมีระบบ Credit bank ยังสามารถขยายกลุ่มเป้าหมายไปในระดับต่ำกว่าอุดมศึกษา โดยนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสามารถเรียนและสะสมหน่วยกิตบางวิชาไว้ก่อนได้ตั้งแต่ยังไม่เข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษา (Pre-degree) ทำให้สามารถลดระยะเวลาเรียนในหลักสูตรลงได้

ทั้งนี้เพื่อเอื้อให้เกิดการจัดการศึกษาในแนวทางดังกล่าวจำเป็นต้องปลดล็อกเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรในเรื่อง (1) **หลักเกณฑ์การเทียบโอนทั้งในส่วนจำนวนหน่วยกิตที่สามารถเทียบโอนได้** เพื่อให้การเรียนและสะสมในระบบ Credit bank สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และ (2) **การเทียบโอนโดยสามารถนำมาคำนวณระดับคะแนนได้** เพื่อเปิดโอกาสให้กลุ่มเป้าหมายที่หลากหลายสามารถนำประสบการณ์หรือหน่วยกิตจากสถาบันอื่นมาเทียบโอนได้ รวมถึง (3) **เกณฑ์คุณสมบัติผู้เข้าศึกษา** เพื่อเปิดกว้างสำหรับผู้ที่ยังไม่มีวุฒิการศึกษาแรกเข้าตามที่กำหนดแต่สามารถพิสูจน์ได้ว่ามีสมรรถนะเทียบเท่าสมรรถนะแรกเข้าที่กำหนด และผู้ที่ต้องการเปลี่ยน (Switch) มาศึกษาในหลักสูตรในขณะที่ยังไม่มีวุฒิการศึกษาแรกเข้าตามที่หลักสูตร

กำหนด เช่น นักศึกษาชั้นปีที่ 2 ที่ต้องการ Switch เข้ามาศึกษาในหลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) (เพื่อปริญญาใบที่ 2 หรือการเปลี่ยนสายอาชีพ) ซึ่งได้กำหนดคุณสมบัติผู้เข้าศึกษาไว้ว่าจะต้องสำเร็จ การศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงหรือระดับอนุปริญญา ทั้งนี้การปลดล็อคดังกล่าวจะทำให้เกิดระบบการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นและเปิดกว้างมากยิ่งขึ้น เกิดการเชื่อมโยงระหว่างหลักสูตรระยะสั้น (Non-degree) และการศึกษาเพื่อปริญญา (Degree) รองรับระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่จะตอบ โจทย์รูปแบบวิถีชีวิตยุคใหม่มากยิ่งขึ้น และสามารถลดระยะเวลาเรียนในหลักสูตรลงเพื่อผลิต กำลังคนที่ตอบโจทย์ในอาชีพใหม่ ๆ และอาชีพที่มีความต้องการและขาดแคลนเร่งด่วนได้

○ **การปลดล็อคเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรเพื่อส่งเสริม การวิจัยที่สามารถนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจ และสังคมได้จริง ส่งเสริมการเกิดธุรกิจที่ใช้เทคโนโลยีหรือ นวัตกรรมเป็นฐาน (Innovation Driven Enterprise: IDE)**

โดยจำเป็นต้องปลดล็อคเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรที่สำคัญ ได้แก่ (1) เกณฑ์การสำเร็จการศึกษาทั้ง ในระดับปริญญาโทและปริญญาเอก โดยควรกำหนดผลงานวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าอิสระที่เปิด กว้างและหลากหลายมากกว่าผลงานตีพิมพ์ รวมถึงครอบคลุมในทุกแผนการศึกษา (แผน 1 และแผน 2) ในระดับปริญญาโทและปริญญาเอก เนื่องจากเป็นระดับการศึกษาที่มุ่งเน้นด้านกาวิจัย ทั้งนี้ ตัวอย่างผลงานที่ควรให้ความสำคัญและสามารถสะท้อนสู่การเกิดประโยชน์ในภาคอุตสาหกรรมและ ภาคสังคมได้ อาทิ การจัดตั้งธุรกิจ Startup หรือ Spin-off Company หรือการได้รับการลงทุนโดย Angel Investor หรือ Venture Capitalist ทรัพย์สินทางปัญญา และรางวัลจากการประกวด Pitching ธุรกิจ เป็นต้น เนื่องจากในปัจจุบันในระดับปริญญาเอก แผน 1 ที่เน้นการวิจัยที่ก่อให้เกิด ความรู้ใหม่ ยังคงกำหนดให้มีผลงานตีพิมพ์อย่างน้อย 1 เรื่อง ควบคู่กับผลงานนวัตกรรมที่สามารถ สร้างประโยชน์ต่อเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงในระดับปริญญาโท แผน 2 ยังมีการกำหนดเฉพาะ รายงานการค้นคว้าอิสระเป็นเกณฑ์ในการจบการศึกษา นอกจากนี้เพื่อส่งเสริมให้เกิดการสร้าง ผลงานวิจัยที่เกิดประโยชน์จริงในภาคอุตสาหกรรมและสังคมอาจพิจารณาปลดล็อคเกณฑ์มาตรฐาน ที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม ได้แก่ (2) การคิดหน่วยกิตของวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าอิสระ โดยไม่ จำเป็นต้องคำนวณจากระยะเวลาในการศึกษาค้นคว้า (Time-based) แต่สามารถวัดผลและ ได้รับหน่วยกิตจากผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นที่สะท้อนถึงการนำไปใช้ประโยชน์จริงได้ เช่น การได้รับเงินทุน สนับสนุนสำหรับการจัดตั้งธุรกิจ ความสำเร็จของการจัดตั้งธุรกิจ ยอดขายที่เพิ่มขึ้น หรือต้นทุนที่ ลดลง เป็นต้น และ (3) ปริญญาบัตรและใบแสดงผลการศึกษาที่สามารถระบุผลงานที่หลากหลาย และสะท้อนการเกิดประโยชน์จริงในภาคอุตสาหกรรมและสังคม นอกเหนือจากการกำหนดให้ระบุ เพียงหัวข้อวิทยานิพนธ์หรือการค้นคว้าอิสระ

ตาราง 4 สรุปเกณฑ์มาตรฐานการอุดมศึกษาที่จำเป็นต้องขอยกเว้นเพื่อพัฒนานวัตกรรมการอุดมศึกษา

นวัตกรรมการอุดมศึกษา	แนวทางการจัดการเรียนการสอนรูปแบบใหม่	เกณฑ์มาตรฐานการอุดมศึกษาที่จำเป็นต้องขอยกเว้น (เป็นข้อจำกัด)
การจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นการวัดผลจากสมรรถนะหรือความสามารถ (Competency-based or Ability-based)	● จัดการศึกษาที่วัดผลจากสมรรถนะที่เกิดขึ้นอย่างแท้จริงโดยไม่ยึดติดกับระยะเวลาในการเรียน หากผู้เรียนสามารถผ่านการประเมินสมรรถนะตามที่กำหนดก็สามารถได้รับหน่วยกิตในระยะเวลาการเรียนที่สั้นลงได้ (Fixed Standard และ Flexible Time) ● จัดการศึกษาในรูปแบบโมดูลที่ออกแบบให้มีการผสมผสานระหว่างทฤษฎีและการปฏิบัติเพื่อให้เกิดสมรรถนะตามที่กำหนด โดยเฉพาะในหมวดศึกษาทั่วไปจะถูกผสมผสานเข้าไปในโมดูลเพื่อสร้างให้เกิดทักษะทางสังคม (Soft skill) ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์สำคัญของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ควบคู่กับทักษะทางเทคนิค (Technical skill) ● จัดการศึกษาในรูปแบบ Block course เรียนทีละโมดูลและเรียนต่อเนื่องกันไปโดยไม่แบ่งภาคการศึกษา	เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2565 ● ข้อ 7 การคิดหน่วยกิตตามระบบทวิภาคแบบ Time-based ● ข้อ 9 โครงสร้างหลักสูตรซึ่งประกอบด้วยหมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชาเลือกเสรี และการกำหนดสัดส่วนจำนวนหน่วยกิตของแต่ละหมวดวิชา ● ข้อ 6 ระบบการจัดการศึกษาแบบทวิภาค ● ข้อ 12 จำนวนหน่วยกิตที่ให้ลงทะเบียนเรียนได้ในแต่ละภาคการศึกษา ● ข้อ 13 เกณฑ์การวัดผลและการสำเร็จการศึกษา เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2565 ● ข้อ 7 การคิดหน่วยกิตตามระบบทวิภาคแบบ Time-based

นวัตกรรมการอุดมศึกษา	แนวทางการจัดการเรียนการสอนรูปแบบใหม่	เกณฑ์มาตรฐานการอุดมศึกษาที่จำเป็นต้องขอ ยกเว้น (เป็นข้อจำกัด)
	● การประเมินผลของสมรรถนะที่เกิดขึ้นจริงด้วยระบบ S/U เพื่อพิจารณาว่าผู้เรียนเกิดสมรรถนะนั้น (ทำได้) หรือไม่	● ข้อ 6 ระบบการจัดการศึกษาแบบทวิภาค
การจัดการศึกษาที่ยืดหยุ่น เชื่อมโยงระหว่างหลักสูตรระยะสั้น (Non-degree) และการศึกษาเพื่อปริญญา (Degree) รองรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning)	● เปิดรับกลุ่มเป้าหมายที่กว้างขึ้นมากกว่านักเรียนที่จบมัธยมศึกษาตอนปลาย เช่น ผู้มีประสบการณ์ในสายงานที่ต้องการเพิ่มคุณวุฒิ ผู้จบการศึกษา/นักศึกษาในสาขาใกล้เคียงที่ต้องการเปลี่ยนสายการทำงาน รวมถึงผู้เรียนที่อาจไม่มีวุฒิการศึกษาแรกเข้าตามที่กำหนดแต่สามารถพิสูจน์ได้ว่ามีสมรรถนะเทียบเท่าสมรรถนะแรกเข้าที่กำหนด ● ผู้เรียนสามารถเทียบโอนประสบการณ์ สอบเทียบสมรรถนะ และเทียบโอนหน่วยกิตจากคณะ/สถาบันอื่น เข้ามาสะสมในหลักสูตรเพื่อลดระยะเวลาเรียนได้ ● ผู้เรียนสามารถออกแบบการเรียนเองได้โดยไม่กระทบภาระส่วนตัวหรือการทำงาน เรียนตามความพร้อมและสะสมหน่วยกิตไว้ก่อนเมื่อครบตามเงื่อนไขก็สามารถเทียบโอนเพื่อรับปริญญาได้	เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2565 ● ข้อ 11 คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2565 ● ข้อ 11 คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา หลักเกณฑ์และวิธีการเทียบโอนหน่วยกิตและผลการศึกษาในระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 ● ข้อ 7 หลักเกณฑ์การเทียบโอนจากการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ทั้งในส่วนการกำหนดจำนวนหน่วยกิตที่เทียบโอนได้และการกำหนดให้รายวิชาหรือกลุ่มรายวิชาที่เทียบโอนจากต่างสถาบันอุดมศึกษา และผลลัพธ์การเรียนรู้

นวัตกรรมการอุดมศึกษา	แนวทางการจัดการเรียนการสอนรูปแบบใหม่	เกณฑ์มาตรฐานการอุดมศึกษาที่จำเป็นต้องขอ ยกเว้น (เป็นข้อจำกัด)
การวิจัยที่สามารถนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมได้จริง ส่งเสริมการเกิดธุรกิจที่ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมเป็นฐาน (IDE)	นับเป็นการเชื่อมโยงจากหลักสูตรระยะสั้น (Non-degree) ไปสู่การศึกษาเพื่อปริญญา (Degree) ● การกำหนดผลงานวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าอิสระที่หลากหลายมากกว่าผลงานตีพิมพ์ โดยเป็นผลงานที่ สะท้อนสู่ การเกิด ประโยชน์ในภาคอุตสาหกรรมและภาคสังคมได้จริง อาทิ การจัดตั้งธุรกิจ Startup / Spin-off Company หรือ การได้รับการลงทุนโดย Angel Investor / Venture Capitalist หรือทรัพย์สินทางปัญญา ● การคิดหน่วยกิตจากผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นที่สะท้อนถึงการนำไปใช้ประโยชน์จริงได้ เช่น การได้รับเงินทุนสนับสนุนสำหรับการจัดตั้งธุรกิจ ความสำเร็จของการจัดตั้งธุรกิจ ยอดขายที่เพิ่มขึ้น หรือต้นทุนที่ลดลง ● ปริญญาบัตรและใบแสดงผลการศึกษาที่สามารถระบุผลงานที่หลากหลายและสะท้อนการเกิดประโยชน์จริงในภาคอุตสาหกรรมและสังคม	ที่เทียบโอนไม่สามารถนำมาคำนวณแต้มระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมได้ เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2565 ● ข้อ 13 เกณฑ์การสำเร็จการศึกษา ระดับปริญญาโทและปริญญาเอก โดยปริญญาเอก แผน 1 ยังคงกำหนดให้มีผลงานตีพิมพ์อย่างน้อย 1 เรื่อง ควบคู่กับผลงานนวัตกรรม และปริญญาโท แผน 2 ยังมีการกำหนดเฉพาะรายงานการค้นคว้าอิสระเป็นเกณฑ์ในการจบการศึกษา ● ข้อ 7 การคิดหน่วยกิตของวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าอิสระจากระยะเวลาในการศึกษาค้นคว้า (Time-based) ● ข้อ 14 ปริญญาบัตรและใบแสดงผลการศึกษาที่กำหนดให้ระบุหัวข้อวิทยานิพนธ์หรือการค้นคว้าอิสระ

5. บทวิเคราะห์ข้อเสนอแนวทางการสนับสนุนเชิงนโยบาย

○ ด้านระบบส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรภายใต้กลไก

Higher Education Sandbox เพื่อเพิ่มจำนวนของหลักสูตรที่สามารถผลิตกำลังคนที่ตอบโจทย์ความต้องการของประเทศให้มากขึ้น ด้วยหลักสูตรสามารถออกแบบได้อย่างไม่มีข้อจำกัดจากมาตรฐานในปัจจุบัน ดังนั้นการผลิตและพัฒนาหลักสูตรเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศซึ่งมีทั้งในมิติอุตสาหกรรม สาขาอาชีพ หรือความเร่งด่วน รูปแบบการจัดการศึกษาที่เหมาะสมจึงแตกต่างกันไปตามบริบทนั้น ๆ ซึ่งข้อเสนอแนวทางการสนับสนุน มีดังนี้

■ ส่งเสริมกระบวนการออกแบบและพัฒนาโมเดลการจัดการศึกษาภายใต้กลไก

Higher Education Sandbox เพราะในการออกแบบและพัฒนาหลักสูตร ต้องมีการเชื่อมโยงความต้องการ (Demand) จากภาคผู้ใช้บัณฑิต ตั้งแต่การเริ่มพัฒนาหลักสูตรโดยเฉพาะในกรณีการผลิตกำลังคนสำหรับกลุ่มอุตสาหกรรม ซึ่งประเทศไทยยังคงมีช่องว่างในเรื่องความเชื่อมโยงระหว่างภาคการศึกษาและภาคอุตสาหกรรม ในการเริ่มต้นจึงจำเป็นต้องใช้หน่วยงานกลาง (Intermediary) เป็นผู้เชื่อมโยง ก่อนนำไปสู่ความร่วมมือในการกำหนดปริมาณและคุณลักษณะ (สมรรถนะ) ของกำลังคนที่จะผลิต การออกแบบและพัฒนาหลักสูตรที่ตอบโจทย์ การวางแผนการดำเนินงานและกำหนดผลผลิต (Output) / ผลลัพธ์ร่วมกัน ซึ่งตลอดกระบวนการดังกล่าวจะมีการหารือและเจรจาอยู่ทุกขั้นตอน หรือการผลิตกำลังคนวิชาชีพที่มีหน่วยงานกำกับชัดเจนมีความจำเป็นอย่างมากที่หน่วยงานดังกล่าวจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มต้นและเข้าใจหลักการของ Higher Education Sandbox ดังนั้นนอกจากหน่วยงานกลางแล้ว การมีแนวทางการสร้างความร่วมมือระหว่างภาคการศึกษาและภาคผู้ใช้บัณฑิตก็เป็นอีกเครื่องมือหนึ่งที่สำคัญเพื่อให้เกิดการพัฒนาโมเดลการจัดการศึกษาที่หลากหลายเหมาะสมกับแต่ละกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งแม้จะมีเงื่อนไขและรายละเอียดปลีกย่อยที่แตกต่างกันแต่ขั้นตอนหลักของแนวทางการสร้างความร่วมมือระหว่างภาคการศึกษาและภาคผู้ใช้บัณฑิตเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

■ การประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเชื่อมั่นแก่กลุ่มเป้าหมายของหลักสูตร จาก การดำเนินงานที่ผ่านมาหนึ่งในอุปสรรคของหลักสูตร Higher Education Sandbox คือจำนวนผู้เข้าศึกษาในหลักสูตรต่ำกว่าเป้าหมายที่วางไว้ หนึ่งในสาเหตุคือความเชื่อมั่นเกี่ยวกับคุณภาพของหลักสูตร อาจด้วยเพราะเป็นหลักสูตรที่ไม่เคยมีมาก่อน และการสื่อสารทำความเข้าใจกับหน่วยงานต่าง ๆ นอกกระทรวง อว. ยังมีน้อย ดังนั้นการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อสื่อสารไปยังกลุ่มเป้าหมาย เช่น กลุ่มผู้บริหารหน่วยงาน/โรงเรียน/วิทยาลัย กลุ่มนักเรียน/ผู้ปกครอง เป็นต้น จะเป็นการช่วยเพิ่มความเชื่อมั่นและมองเห็นจุดแข็งของหลักสูตร Higher Education Sandbox ที่มุ่งเน้นการผลิตกำลังคนสมรรถนะสูงที่ตอบโจทย์ความต้องการของตลาดแรงงานอย่างชัดเจน

■ กระบวนการสร้างความเข้าใจแก่ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา แม้กระทรวง อว. ได้มีการชี้แจงเกี่ยวกับกลไก Higher Education Sandbox ทั้งในระดับอาจารย์ คณะ และผู้บริหารมหาวิทยาลัย แต่พบว่ามีข้อเสนอการจัดการศึกษาจำนวนหนึ่งที่ไม่สามารถเข้าสู่ขั้นตอนการพิจารณา

อนุมัติของคณะกรรมการพิเศษเฉพาะเรื่องๆ ด้วยยังไม่ได้ได้รับความเห็นชอบจากสภาสถาบันอุดมศึกษา ดังนั้นกระบวนการสร้างความเข้าใจแก่ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษายังคงจำเป็น ซึ่งนอกจากชี้ให้เห็นถึงความสำคัญ สร้างความเข้าใจวัตถุประสงค์ของกลไกนี้แล้ว ยังจำเป็นต้องขอให้มีการสนับสนุนหลักสูตร Higher Education Sandbox ในมิติของการบริหารจัดการที่อาจจำเป็นต้องมีแนวทางรองรับการดำเนินงานขึ้นมาโดยเฉพาะ

- การค้นหาหลักสูตรต้นแบบเพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีในการสร้างนวัตกรรมกรรมการศึกษา ในมิติต่าง ๆ เนื่องจากกลไก Higher Education Sandbox คือการเปิดโอกาสให้ทดลองจัดการศึกษาในรูปแบบใหม่ ๆ และมีกระบวนการกำกับและติดตามการดำเนินงานควบคู่ไปด้วยโดยเน้นการติดตามและให้ข้อเสนอแนะในเชิงการพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานของหลักสูตร ซึ่งทำให้สามารถระบุหลักสูตรที่มีความโดดเด่นและเกิดเป็นนวัตกรรมกรรมการจัดการศึกษาได้ตั้งแต่ยังไม่สิ้นสุดระยะเวลาทดลองจัดการศึกษาที่ขออนุมัติไว้ ซึ่งการระบุหลักสูตรต้นแบบนี้จะเป็นประโยชน์ทั้งในมิติการเป็นตัวอย่างให้แก่หลักสูตรอื่น ๆ ในการดำเนินงานแล้ว ยังเป็นตัวแทนที่ดีในการชี้ให้เห็นความสำเร็จและความแตกต่างของหลักสูตร Higher Education Sandbox ประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยเฉพาะภาคผู้ใช้บัณฑิตและตัวนักศึกษา รวมถึงยังช่วยสร้างความเชื่อมั่นและความน่าเชื่อถือให้กับหลักสูตร Higher Education Sandbox แล้วสามารถนำไปเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการส่งเสริมเพื่อการขยายผลการผลิตกำลังคนในอุตสาหกรรมนั้น ๆ ของภาคนโยบายอีกด้วย

○ **ด้านการขยายผลหรือต่อยอดจากหลักสูตรที่ประสบความสำเร็จ**

ความสำเร็จ เพื่อให้สามารถเพิ่มจำนวนกำลังคนให้เพียงพอกับความต้องการของตลาดแรงงาน เพราะหลักสูตรที่ดำเนินการผ่านกลไก Higher Education Sandbox นั้นเป็นที่ชัดเจนแล้วว่าต้องการผลิตกำลังคนที่ตอบโจทย์ความต้องการ และเมื่อการทดลองจัดการศึกษามีแนวโน้มที่ดีและประสบความสำเร็จย่อมจำเป็นที่จะนำสู่การขยายผลหรือต่อยอดกับการศึกษาในระดับอื่นหรือในสาขาที่ใกล้เคียงกัน รวมถึงการเป็นตัวอย่าง/ต้นแบบที่ดีให้กับการนำไปปรับใช้ต่อในอุตสาหกรรมอื่น ๆ ด้วย แล้วแต่ความเหมาะสม ดังนั้นการสนับสนุนในเชิงนโยบายสามารถดำเนินการตามแนวทางดังนี้

- การสนับสนุนให้เกิดเวทีแบ่งปันประสบการณ์ ทั้งในมิติองค์ความรู้ การดำเนินงานและวิธีการบริหารจัดการจากผู้พัฒนาหลักสูตรต้นแบบไปสู่อาจารย์/สถาบันอุดมศึกษาอื่นๆ ที่สนใจเพื่อสร้างความเข้าใจหลักการ แนวคิด/วิธีการดำเนินงานและสร้างแรงกระตุ้นเพื่อให้เกิดความพยายามในการจัดทำหลักสูตรในลักษณะใกล้เคียงกัน หรือมาร่วมเป็นเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาเพื่อดำเนินการร่วมกัน

- จัดทำรายงานถอดบทเรียนของข้อเสนอการจัดการศึกษาที่ประสบความสำเร็จ โดยมุ่งเน้นระบุถึงนวัตกรรมที่เกิดขึ้นทั้งในมิติดนวัตกรรมการจัดการศึกษา และนวัตกรรมการบริหารจัดการ แนวทางการดำเนินงาน (Guideline) เช่น การวิเคราะห์ผู้เล่นสำคัญ (Key Partners) กระบวนการทำงานและวิธีการบริหารจัดการ การเจรจาต่อรองกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ต้นทุนในการดำเนินการ (ทรัพยากรและงบประมาณ) เป็นต้น การวิเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จ และแนวทางในการจัดการกับช่องว่าง (Gap) ที่มีอยู่ ซึ่งรายงานถอดบทเรียนฯ นี้ นอกจากจะใช้เพื่อเผยแพร่ในวงกว้าง

แล้ว ยังเป็นการสร้างและจัดการความรู้ (Knowledge Management) ด้านการจัดการศึกษาของระบบอุดมศึกษาไทยอีกด้วย

- สนับสนุนกลไกให้คำปรึกษาเพื่อช่วยในการเริ่มต้นสำหรับผู้เล่นใหม่ (หลักสูตร) ทั้งในมิติการดำเนินการเพื่อนำไปสู่การพัฒนาข้อเสนอจัดการศึกษา โดยหลักสูตรที่เริ่มดำเนินการ อาจเข้ามาเป็นเครือข่ายความร่วมมือกับหลักสูตรต้นแบบซึ่งจะทำให้ลดระยะเวลาในการแสวงหาความร่วมมือ หรือทรัพยากรไปได้บางส่วน แต่อย่างไรก็ตามการเชื่อมโยงกับภาคผู้ใช้บัณฑิต (Demand) นั้นเป็นสิ่งสำคัญมาก คำแนะนำในการเริ่มต้นหรือและการสร้างความร่วมมือควรเป็นหนึ่งในกลไกการให้คำปรึกษาด้วย รวมถึงปัจจุบันมีหน่วยงานตัวกลาง (Intermediary) ที่ทำหน้าที่ในลักษณะนี้อยู่จำนวนหนึ่งควรมีการรวบรวมเพื่อเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ภายใต้กลไกให้คำปรึกษา รวมถึงกระบวนการขออนุมัติจัดการศึกษาตามกระบวนการที่กำหนดไว้

- การมอบรางวัลแก่หลักสูตรต้นแบบที่ประสบความสำเร็จ เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้และสร้างความน่าเชื่อถือให้กับหลักสูตรต้นแบบฯ รวมถึงการสร้างความสำเร็จให้กับผู้เรียน ผู้ปกครอง หน่วยงานร่วมดำเนินการและกลุ่มผู้เรียนเป้าหมายของหลักสูตร นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้หลักสูตรต้นแบบนั้นได้รับการสนับสนุนเชิงนโยบายจากสถาบันอุดมศึกษาต้นสังกัดได้ดียิ่งขึ้น

- การสนับสนุนการสร้างเครือข่ายภาคผู้ใช้บัณฑิตของหลักสูตรต้นแบบ อาจดำเนินการได้ทั้งในเชิงการทำเนื้อหาประชาสัมพันธ์ความสำเร็จที่เกิดขึ้นผ่านช่องทางต่างๆ และเป็นข้อมูลสำหรับหน่วยงานตัวกลาง (Intermediary) ใช้ในการนำเสนอหลักสูตรแก่หน่วยงานต่าง ๆ การจัดงานเผยแพร่ความสำเร็จของหลักสูตรภายใต้กลไก Higher Education Sandbox การสร้างความร่วมมือกับกลุ่มสมาคม/สมาพันธ์ที่สำคัญในกลุ่มอุตสาหกรรมนั้น ๆ รวมถึงการให้ข้อมูลสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ที่ได้จากการเข้าร่วมในมิติของสถานประกอบการ เช่น สิทธิประโยชน์ด้านภาษี การได้กำลังคนที่ทันต่อความต้องการ เป็นต้น

○ **ด้านบริหารจัดการ** เพื่อส่งเสริมให้การดำเนินงานของกลไกมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ในเชิงนโยบายสามารถสนับสนุนด้านบริหารจัดการของระบบในภาพรวมที่จะช่วยเสริมให้เกิดความร่วมมือในการจัดการศึกษาร่วมระหว่างภาคผู้ใช้บัณฑิต (Demand) และหลักสูตร (Supply) ได้ดียิ่งขึ้น ดังนี้

- สนับสนุนกลไกการริเริ่มสร้างความร่วมมือกับภาคผู้ใช้บัณฑิตด้วยหน่วยงานตัวกลาง (intermediary) แม้หลักสูตรที่เริ่มต้นจัดการศึกษาผ่านกลไก Higher Education Sandbox จะมีความร่วมมือกับภาคผู้ใช้บัณฑิตอยู่แล้วจำนวนหนึ่ง โดยเฉพาะกับสถานประกอบการภาคเอกชน ซึ่งย่อมต้องการขยายจำนวนเพิ่มขึ้นตามจำนวนนักศึกษาที่เข้าใหม่ในทุกปีอีกด้วย ซึ่งการมีหน่วยงานตัวกลาง (Intermediary) ที่ทำหน้าที่จับคู่ความต้องการระหว่างสถาบันอุดมศึกษาและสถานประกอบการจะช่วยลดภาระในการแสวงหาสถานประกอบการลง และการชี้แจงทำความเข้าใจแนวทางการจัดการศึกษาของหลักสูตร Higher Education Sandbox ที่แตกต่างจากหลักสูตรปกติ รวมถึงยังมีข้อมูลสิทธิประโยชน์ที่สถานประกอบการสามารถขอรับการสนับสนุนได้ในมิติต่าง ๆ เช่น การรับนักศึกษาฝึกงาน การฝึกอบรมระยะสั้น การจ้างงานบัณฑิต เป็นต้น ซึ่งปัจจุบันภายใต้กระทรวง อว. มี STEM-OSS ทำหน้าที่นี้อยู่และมีความพยายามเพิ่มจำนวนโดยส่งเสริมให้หน่วยงานที่มีประสบการณ์ทำงานในลักษณะใกล้เคียงกันมาเป็นเครือข่าย (Node) ในพื้นที่ต่าง ๆ

- สนับสนุนแรงจูงใจแก่ผู้ร่วมดำเนินการ ได้แก่ 1) สถานประกอบการที่เป็นผู้ใช้บัณฑิต โดยการให้ข้อมูลสิทธิประโยชน์ด้านภาษีของภาครัฐที่เกี่ยวข้องทั้งจากบีไอไอ หรือกรมสรรพากรเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจเข้าร่วม หรือการเสนอมาตรการสิทธิประโยชน์ด้านภาษีเพิ่มเติมสำหรับการร่วมจัดการศึกษาผ่านกลไก Higher Education Sandbox 2) นักศึกษาที่เข้าเรียนในหลักสูตร ได้รับโอกาสในการจ้างงานเพิ่มมากขึ้นหรือการันตีการจ้างงาน การมี Certificate ยืนยันสมรรถนะที่นำไปสู่การจ้างงานที่ได้รับเงินเดือนสูง 3) อาจารย์ผู้สอน/ผู้พัฒนาหลักสูตร เปิดโอกาสให้สามารถนำนวัตกรรมการศึกษาที่เกิดขึ้นในหลักสูตร Higher Education Sandbox ส่งเป็นผลงานประกอบการพิจารณาตำแหน่งทางวิชาการ หรือนับเป็นโหลดการะงานที่มากกว่าการสอนในหลักสูตรปกติได้

- การส่งเสริมให้ภาคผู้ใช้บัณฑิตมีส่วนร่วมในกลไกการกำกับ การติดตาม ประเมินผล และการตรวจสอบการจัดการศึกษามากขึ้น โดยเสนอแนวทางในการกำกับ การจัดการศึกษาเป็น 2 แนวทางด้วยกัน คือ แนวทางที่ 1 สำหรับหลักสูตรที่จัดการศึกษาเพื่อผลิตกำลังคนตอบสนองภาคเอกชนเป็นหลัก ควรมีผู้แทนจากเครือข่าย/สมาพันธ์/สมาคมของภาคเอกชนในอุตสาหกรรมนั้น ๆ เป็นกรรมการที่มีบทบาทหลักในการกำกับ ติดตาม และประเมินผลฯ รวมถึงจัดทำกรอบนโยบายแนวทางการประเมินการจัดการศึกษาในกลุ่มอุตสาหกรรมนั้น ๆ แนวทางที่ 2 สำหรับหลักสูตรผลิตกำลังคนเฉพาะทาง ที่มีการกำหนดมาตรฐานอาชีพและมีสมาคม/สภาวิชาชีพกำกับมาตรฐานชัดเจน (เช่น พยาบาล เกษษกร เป็นต้น) ควรมอบหมายให้สมาคม/สภาวิชาชีพมีบทบาทหลักในการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา รวมถึงการจัดทำกรอบนโยบายแนวทางการประเมินการจัดการศึกษา Higher Education Sandbox ที่เหมาะสมกับสาขาอาชีพนั้น ๆ และในการจัดตั้งคณะกรรมการประเมินของแต่ละข้อเสนอการจัดการศึกษาควรกำหนดให้มีผู้แทนของสมาคม/สภาวิชาชีพร่วมเป็นกรรมการประเมิน โดยมีข้อพิจารณาสำคัญคือต้องมีความเข้าใจวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาแบบ Higher Education Sandbox และความแตกต่างจากการจัดการศึกษาแบบปกติอย่างชัดเจน

- การพัฒนากระบวนการข้อมูลและเว็บไซต์เผยแพร่ผลการดำเนินงาน โดยเป้าหมายเพื่อเป็นแหล่งรวบรวมข้อมูลและแสดงผลการดำเนินงานที่เป็นปัจจุบันแก่สาธารณชน การประชาสัมพันธ์ผลสำเร็จที่เกิดขึ้นผ่านเว็บไซต์ และมีระบบฐานข้อมูลที่สามารถแสดงผลการดำเนินงานที่เป็นปัจจุบัน (Real Time) แก่ผู้บริหารเพื่อประกอบการตัดสินใจเชิงนโยบาย หรือการออกมาตรการสนับสนุนส่งเสริมต่างๆ รวมถึงเป็นเครื่องมืออำนวยความสะดวกในการทำงานแก่ผู้เกี่ยวข้อง ทั้งผู้ยื่นขออนุมัติจัดการศึกษา Higher Education Sandbox ฝ่ายบริหารส่วนกลาง คณะทำงานฯ หรือคณะทำงานย่อยภายใต้คณะกรรมการผู้ประเมินผลอิสระ เป็นต้น ซึ่งสามารถมีสิทธิ์เข้าถึงได้ตามขอบเขตที่จำเป็น

○ **ด้านนโยบายเชิงรุกเพื่อการผลิตกำลังคนที่ตอบ
โจทย์ความต้องการอย่างเร่งด่วนและมุ่งเป้า** เป็นนโยบายที่ริเริ่มโดยกระทรวง อว. (Top-down Policy) เพื่อผลิตกำลังคนเฉพาะทางสนับสนุนการขับเคลื่อนโจทย์สำคัญของประเทศ ตัวอย่างเช่น การผลิตกำลังคนเร่งด่วนเพื่อดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศในอุตสาหกรรมเซมิคอนดักเตอร์และอิเล็กทรอนิกส์ขั้นสูง ที่รัฐบาลต้องการผลักดันให้เป็นตัวขับเคลื่อน

เศรษฐกิจชุดใหม่ (New Growth Engine) การผลิตกำลังคนสำหรับอุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้าเพื่อสอดรับกับนโยบาย อว. For EV ที่มีเป้าหมายในการผลิตกำลังคนเพื่อรองรับอุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้า 150,000 คน ภายในระยะเวลา 5 ปี เป็นต้น ด้วยหลักสูตร Higher Education Sandbox จะสามารถออกแบบการจัดการศึกษาได้อิสระ จึงสามารถออกแบบให้มีความยืดหยุ่นและเหมาะสมกับประเภทกำลังคนในแต่ละอุตสาหกรรมได้ และจุดเด่นของการดำเนินการในรูปแบบนี้คือการลดระยะเวลาในการดำเนินงานและปัญหาในการขับเคลื่อนนโยบายเนื่องจากสามารถระบุและมอบหมายภารกิจให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงจัดสรรทรัพยากรลงไปได้อย่างตรงจุดและมีประสิทธิภาพ

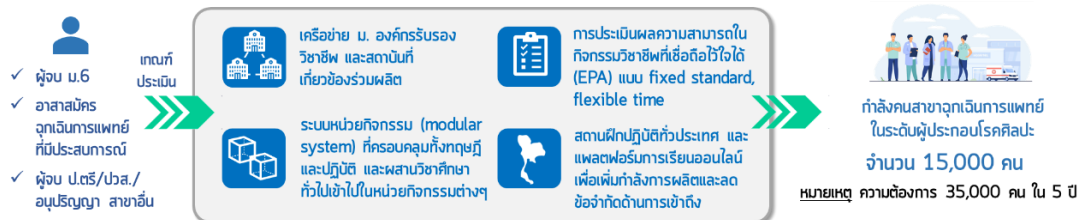

ภาพที่ 8 ข้อเสนอแนวทางการสนับสนุนเชิงนโยบายเพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษาที่แตกต่างจากมาตรฐานการอุดมศึกษา (Higher Education Sandbox)

ภาคผนวก: ข้อเสนอการจัดการศึกษาที่แตกต่างจาก มาตรฐานการอุดมศึกษา (Higher Education Sandbox) ที่ได้รับการอนุมัติโดยคณะกรรมการพิเศษ เฉพาะเรื่องฯ จำนวน 11 ข้อเสนอ

1. ข้อเสนอการจัดการศึกษาการผลิตและพัฒนากำลังคนสาขา ฉุกเฉินการแพทย์

- **หลักสูตร:** หลักสูตรฉุกเฉินการแพทย์ ระดับปริญญาตรี
- **ผู้รับผิดชอบ:** 1) วิทยาลัยวิทยาศาสตร์การแพทย์เจ้าฟ้าจุฬาภรณ ราชวิทยาลัยจุฬาภรณ์ 2) มหาวิทยาลัยมหิดล 3) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 4) มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช 5) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 6) มหาวิทยาลัยพะเยา 7) มหาวิทยาลัยบูรพา 8) มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ 9) สถาบันพระบรมราชชนก และ 10) สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ
- **ประเภทกำลังคน:** กำลังคนสาขาฉุกเฉินการแพทย์ในระดับผู้ประกอบโรคศิลปะ
- **จุดเด่นของหลักสูตร:**

- เครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาซึ่งครอบคลุมทั้งสถาบันที่มีการผลิตบัณฑิตฉุกเฉินการแพทย์
อยู่แล้วในปัจจุบัน และสถาบันที่ยังไม่เคยผลิตบัณฑิตฉุกเฉินการแพทย์มาก่อน องค์กร
รับรองทางวิชาชีพ และสถาบันที่เกี่ยวข้องจัดทำหลักสูตรร่วมกัน เพื่อแบ่งปันทรัพยากรใน
การจัดการศึกษา และเพื่อขยายกำลังการผลิต
- จัดการเรียนการสอนในระบบหน่วยกิจกรรม (Modular System) โดยกำหนดให้หน่วย
กิจกรรม (Module) เป็นการประเมินผลความสามารถในกิจกรรมวิชาชีพที่เชื่อถือได้
(Entrustable Professional Activity; EPA) มุ่งเน้นการประเมินความสามารถในวิชาชีพ
แบบการกำหนดมาตรฐานชัดเจนโดยยึดหยุ่นระยะเวลา (Fixed Standard and Flexible
Time) และให้มีการเทียบประเมินความสามารถเพื่อลดหรือยกเว้นการศึกษาในบางหน่วย
กิจกรรมได้ โดยในแต่ละหน่วยกิจกรรมครอบคลุมทั้งความรู้ด้านทฤษฎีและปฏิบัติ ไม่แยก
เป็นรายวิชาเฉพาะทฤษฎีหรือรายวิชาปฏิบัติ รวมถึงมีการผสมผสานวิชาศึกษาทั่วไปเข้าไปใน
หน่วยกิจกรรมต่าง ๆ

- สถานที่ฝึกปฏิบัติทั่วประเทศ และมีการพัฒนาแพลตฟอร์มการเรียนออนไลน์ เพื่อเพิ่มกำลังการผลิตและลดข้อจำกัดด้านการเข้าถึง
- **ข้อกำหนดมาตรฐานการอุดมศึกษาที่ต้องการขอยกเว้น:** เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2565 โดยขอยกเว้นในประเด็นต่างๆ ดังนี้
 - ข้อ 6 ระบบการจัดการศึกษา และข้อ 7 การคิดหน่วยกิต โดยขอใช้ระบบหน่วยกิจกรรมซึ่งเป็นการประเมินผลจากความสามารถในกิจกรรมวิชาชีพ โดยไม่ประเมินว่ามีความสามารถด้วยระยะเวลาการเรียน (Time-based)
 - ข้อ 9 โครงสร้างหลักสูตร โดยขอปรับเป็นหน่วยกิจกรรมที่สัมพันธ์กับ EPAs และหน่วยกิจกรรมบังคับเลือกและเลือกเสรี จากเดิมที่ประกอบด้วย 3 หมวด ได้แก่ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชาเลือกเสรี และขอผสมผสานเนื้อหาของวิชาศึกษาทั่วไปและวิชาเฉพาะเข้าไปในหน่วยกิจกรรมต่าง ๆ
 - ข้อ 13 เกณฑ์การวัดผลและการสำเร็จการศึกษา โดยขอยกเว้นการใช้ระดับคะแนนเฉลี่ยในการสำเร็จการศึกษา แต่ต้องผ่านการประเมินความสามารถในวิชาชีพระดับที่ยอมรับได้ทุกรายหน่วยกิจกรรม ในการวัดผลการศึกษาในเบื้องต้น แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ดีเลิศ ผ่าน และไม่ผ่าน
 - ข้อ 10 คุณวุฒิ คุณสมบัติ และจำนวนอาจารย์ของหลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการ และหลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) โดยขอยกเว้นคุณวุฒิปริญญาโทและผลงานทางวิชาการของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้สอน ขอให้อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ต้องเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตรซึ่งต้องมีคุณวุฒิขั้นต่ำปริญญาตรีหรือเทียบเท่าในสาขาด้านฉุกเฉินการแพทย์ ด้านการแพทย์ ด้านการพยาบาล หรือด้านทันตกรรม มีประสบการณ์ปฏิบัติงานด้านฉุกเฉินการแพทย์มาแล้วไม่น้อยกว่า 6 ปี และต้องผ่านการฝึกอบรมการสอนและการประเมินผลความสามารถทางฉุกเฉินการแพทย์ของผู้เข้าศึกษาแต่ละระดับ
 - ข้อ 4 ชื่อปริญญา และข้อ 14 ปริญญาบัตรและใบแสดงผลการศึกษา ขอกำหนดชื่อปริญญา ฉุกเฉินการแพทย์บัณฑิต และออกใบปริญญาบัตรร่วม 10 สถาบัน รวมถึงใบแสดงผลการศึกษาขอระบุเป็นชื่อหน่วยกิจกรรม
- **ระยะเวลาดำเนินการ:** รวมทั้งสิ้น 10 ปี แบ่งเป็นระยะแรก ปี 2566 – 2570 และระยะที่ 2 ปี 2571 – 2575 โดยมีระยะเวลาของการประเมินผลหลังสำเร็จการศึกษา 6 เดือน - 1 ปี
- **จำนวนกำลังคนที่จะผลิต:** 15,000 คน โดยในระยะ 5 ปีแรกผลิต 7,500 คน แบ่งเป็น 1) ผู้เข้าศึกษาเป็นผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับ ม. 6 หรือเทียบเท่า จำนวน 4,500 คน 2) ผู้เข้าศึกษาเป็นพนักงานฉุกเฉินการแพทย์พิเศษ จำนวน 2,000 คน และ 3) ผู้เข้าศึกษาเป็นเจ้าพนักงานฉุกเฉินการแพทย์ รวม 1,000 คน

2. ข้อเสนอการจัดการศึกษาการผลิตบุคลากร High-tech Entrepreneur

- **หลักสูตร:** หลักสูตรด้านวิทยาศาสตร์ และบริหารธุรกิจ จำนวน 16 หลักสูตร ในระดับปริญญาตรีและปริญญาโท
 - **ระดับปริญญาตรี จำนวน 7 หลักสูตร**
 - 1) บริหารธุรกิจบัณฑิต (สาขาวิชาการประกอบการด้วยเทคโนโลยีขั้นสูง)
 - 2) บริหารธุรกิจบัณฑิต (สาขาวิชาการตลาดดิจิทัล)
 - 3) บริหารธุรกิจบัณฑิต (สาขาวิชาการออกแบบปฏิสัมพันธ์)
 - 4) วิทยาศาสตร์บัณฑิต (สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีดิจิทัลบัณฑิต)
 - 5) วิทยาศาสตร์บัณฑิต (สาขาวิชาวิทยาการข้อมูล)
 - 6) วิทยาศาสตร์บัณฑิต (สาขาวิชาความปลอดภัยทางไซเบอร์)
 - 7) วิทยาศาสตร์บัณฑิต (สาขาวิชาการพัฒนาโปรแกรมและออกแบบพร้อมท์เอนด์)
 - **ระดับปริญญาโท จำนวน 9 หลักสูตร**
 - 1) บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการประกอบการด้วยเทคโนโลยีขั้นสูง)
 - 2) บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการตลาดดิจิทัล)
 - 3) บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการออกแบบปฏิสัมพันธ์)
 - 4) บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการจัดการผลิตภัณฑ์สำหรับธุรกิจเทคโนโลยี)
 - 5) บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (สาขาวิชาเทคโนโลยีทางการเงิน)
 - 6) วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีดิจิทัล)
 - 7) วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาวิทยาการข้อมูล)
 - 8) วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาความปลอดภัยทางไซเบอร์)
 - 9) วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการพัฒนาโปรแกรมและออกแบบพร้อมท์เอนด์)
- **ผู้รับผิดชอบ:** International School of Management มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
- **ประเภทกำลังคน:** กำลังคนที่มีความรู้ Frontier Knowledge ด้านเทคโนโลยี
- **จุดเด่นของหลักสูตร:**

- อาจารย์ผู้สอนเป็นผู้ปฏิบัติและมีประสบการณ์จริงในภาคธุรกิจและแวดวงวิชาชีพที่ทันสมัยจาก บริษัทชั้นนำซึ่งมีผลงานเป็นที่ประจักษ์และเป็นที่ยอมรับในระดับโลก

- จัดการเรียนการสอนแบบโมดูล เน้นความรู้ด้านเทคโนโลยีระดับแนวหน้า เช่น Data Science, Digital Marketing, Startup
- รูปแบบการเรียนการสอนมุ่งเน้น Project-based เกิดผลงานจริงในทุกวิชา และผู้เรียนสามารถเลือกทำงานจับคู่กับภาคธุรกิจจริงกับบริษัทที่มีความร่วมมือเป็น Startup ได้
- เนื้อหาวิชาได้รับการทบทวน (Revisit) จากนักธุรกิจชั้นนำตลอดทุกปี เพื่อให้หลักสูตรทันสมัยและเหมาะสมกับความต้องการของภาคธุรกิจอยู่เสมอ
- **ข้อกำหนดมาตรฐานการอุดมศึกษาที่ต้องการขอยกเว้น:**
 - มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2565 ข้อ 9.1 หมวดวิชาศึกษาทั่วไป โดยขอยกเว้นหมวดศึกษาทั่วไป แต่จัดรายวิชาโดยใช้วิธีผสมผสานเพื่อให้ได้ผลลัพธ์การเรียนรู้ตามที่กำหนด
 - มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2565 ข้อ 10 คุณวุฒิ คุณสมบัติ และจำนวนอาจารย์ โดยคุณสมบัติอาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน หลักสูตรปริญญาตรีวิชาการ จะขอยกเว้นคุณวุฒิ กำหนดคุณสมบัติเพิ่มเติม คือเป็นผู้เชี่ยวชาญที่ปฏิบัติและมีประสบการณ์จริงในภาคธุรกิจ และภาควิชาชีพที่ทันสมัยจากบริษัทชั้นนำที่ได้รับการยอมรับในระดับโลก
 - มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2565 ข้อ 9.3 คุณวุฒิ คุณสมบัติ และจำนวนอาจารย์ระดับปริญญาโท โดยขอยกเว้นคุณวุฒิและผลงานวิชาการ กำหนดคุณสมบัติเพิ่มเติมคือเป็นผู้เชี่ยวชาญที่ปฏิบัติและมีประสบการณ์จริงในภาคธุรกิจที่ได้รับการยอมรับในระดับโลก และอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระเป็นผู้เชี่ยวชาญจากภาคธุรกิจตามประเด็นของการค้นคว้า
 - ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการเทียบโอนหน่วยกิตและผลการเรียนในระดับอุดมศึกษา ข้อ 7 โดยขอให้สามารถเทียบโอนมาเป็นคะแนนหรือเกรดจาก Harbour.Space University ประเทศสเปน และประเทศอื่น ๆ ที่ใช้หลักสูตรเดียวกันในการจัดการเรียนการสอนได้
 - มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2565 เกณฑ์การสำเร็จการศึกษา โดยขอเพิ่มเติมรูปแบบของการค้นคว้าอิสระให้เหมาะสมกับบริบทของหลักสูตร เช่น Startup Projects, Pitching (Demo Day), Design Portfolio, Case Study, Company Project และ Consultant Project ฯลฯ
 - มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2565 การประกันคุณภาพหลักสูตร โดยขอใช้ระบบประกันคุณภาพภายในระดับหลักสูตร กำหนดองค์ประกอบ 6 องค์ประกอบ และกำหนดตัวบ่งชี้ที่เน้นในการผลสัมฤทธิ์ที่ตอบสนองผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และการประเมินให้เห็นเป็นรูปธรรม

- **ระยะเวลาดำเนินการ:** ระยะเวลา 7 ปี ระหว่างวันที่ 1 สิงหาคม 2565 - 30 กันยายน 2571 โดยมีการประเมินผลหลังสำเร็จการศึกษาไม่เกิน 6 เดือน หลังบัณฑิตจบการศึกษา
- **จำนวนกำลังคนที่จะผลิต:** จำนวน 400 คน แบ่งเป็นระดับปริญญาตรี 100 คน และระดับปริญญาโท 300 คน

3. ข้อเสนอการจัดการศึกษาการผลิตบุคลากรด้านวิศวกรรม ปัญญาประดิษฐ์และดิจิทัล

- **หลักสูตร:** หลักสูตรด้านวิศวกรรมศาสตร์และวิทยาศาสตร์ จำนวน 15 หลักสูตร ในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก
 - **ระดับปริญญาตรี จำนวน 7 หลักสูตร**
 - 1) หลักสูตรวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมนวัตกรรมคอมพิวเตอร์ (หลักสูตรนานาชาติ) สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
 - 2) หลักสูตรวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
 - 3) หลักสูตรวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมปัญญาประดิษฐ์และคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
 - 4) หลักสูตรวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมปัญญาประดิษฐ์และระบบอัจฉริยะ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
 - 5) หลักสูตรวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมปัญญาประดิษฐ์และคอมพิวเตอร์ (หลักสูตรนานาชาติ) มหาวิทยาลัยซีเอ็มเคแอล
 - 6) หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการและเทคโนโลยีดิจิทัล มหาวิทยาลัยมหิดล
 - 7) หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการข้อมูล มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 - **ระดับปริญญาโท จำนวน 5 หลักสูตร**
 - 1) หลักสูตรวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
 - 2) หลักสูตรวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมปัญญาประดิษฐ์และระบบอัจฉริยะ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
 - 3) หลักสูตรวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมปัญญาประดิษฐ์และคอมพิวเตอร์ (หลักสูตรนานาชาติ) มหาวิทยาลัยซีเอ็มเคแอล
 - 4) หลักสูตรวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชานวัตกรรมปัญญาประดิษฐ์ (หลักสูตรนานาชาติ) มหาวิทยาลัยซีเอ็มเคแอล
 - 5) หลักสูตรวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการข้อมูล มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

- ระดับปริญญาเอก จำนวน 3 หลักสูตร
 - 1) หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
 - 2) หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมปัญญาประดิษฐ์และคอมพิวเตอร์ (หลักสูตรนานาชาติ) มหาวิทยาลัยซีเอ็มเคแอล
 - 3) หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการข้อมูล มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ผู้รับผิดชอบ: เครือข่ายมหาวิทยาลัย 6 แห่ง ได้แก่ 1) มหาวิทยาลัยซีเอ็มเคแอล โดยมีสถาบันวิศวกรรมปัญญาประดิษฐ์บริหารงาน 2) สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง 3) มหาวิทยาลัยมหิดล 4) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ 5) มหาวิทยาลัยขอนแก่น และ 6) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ประเภทกำลังคน: กำลังคนด้านวิศวกรรมปัญญาประดิษฐ์และดิจิทัล
- จุดเด่นของหลักสูตร:

- การจัดการศึกษาร่วมภายในเครือข่ายมหาวิทยาลัย 6 แห่ง ร่วมดำเนินการและแบ่งปันทรัพยากร
- หลักสูตรเฉพาะทางเน้นสมรรถนะผู้เรียน (Competency-based Education) ด้าน AI Core Technologies และทักษะที่จำเป็น (Soft Skills)
- รูปแบบการเรียนรู้หลากหลายเหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน นักเรียนสามารถสร้างแผนการศึกษาที่เหมาะสมกับรูปแบบการทำงานและการเรียนรู้ของตนเอง
- สามารถเทียบโอนสมรรถนะและหน่วยกิตระหว่างมหาวิทยาลัย ผู้เรียนสามารถได้รับทั้งปริญญาจากมหาวิทยาลัยต้นสังกัด และประกาศนียบัตรมหาวิทยาลัยร่วม (Host University) ได้
- ข้อกำหนดมาตรฐานการอุดมศึกษาที่ต้องการขอยกเว้น:
 - มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2565 และกฎกระทรวงมาตรฐานหลักสูตรการศึกษามหาวิทยาลัย พ.ศ. 2565 การคิดหน่วยกิตตามระบบทวิภาค จำนวนหน่วยกิตรวมและระยะเวลาการศึกษา และโครงสร้างหลักสูตร โดยใช้แนวทางการจัดการศึกษาที่เน้นสมรรถนะของผู้เรียน ยกเลิกโครงสร้างหมวดวิชาแบบเดิม ผู้เรียนสามารถสำเร็จการศึกษาได้หากสามารถแสดงหรือผ่านกระบวนการประเมินสมรรถนะที่จำเป็นและสอดคล้องกับสมรรถนะที่กำหนดของหลักสูตร โดยปริญญาโท แผน 2 ขอ

ยกเลิกข้อจำกัดในเรื่องของการค้นคว้าอิสระทดแทนด้วยโครงการพัฒนาหรือผลงานที่ร่วมกับภาคอุตสาหกรรม (Capstone Project)

- มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2565 การเทียบโอนหน่วยกิต โดยให้สถาบันวิศวกรรมปัญญาประดิษฐ์เป็นหน่วยงานกลางในการพิจารณาเทียบโอนหน่วยกิต โดยใช้ผลการประเมินสมรรถนะแทนการเทียบรายละเอียดหรือคำอธิบายรายวิชา
 - มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรีและระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2565 อาจารย์ประจำหลักสูตร โดยให้เป็นอาจารย์ที่มาจากสถาบันอุดมศึกษาอื่นหรือผู้เชี่ยวชาญจากภาคเอกชน ยกเลิกข้อจำกัดเรื่องบุคคลที่มาจากองค์กรภายนอก รวมทั้งให้คณาจารย์จากเครือข่ายเป็นผู้สอน/สอบวิทยานิพนธ์ตามความต้องการของแต่ละหลักสูตรได้
 - มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรีและระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2565 อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร โดยใช้คณะกรรมการร่วมระหว่างสถาบันอุดมศึกษาที่ประกอบด้วยผู้แทนจากสถาบันอุดมศึกษาที่เข้าร่วมโครงการ
 - มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2565 การลงทะเบียนเรียน โดยยกเลิกการกำหนดเกณฑ์หน่วยกิตขั้นสูงสุดของการลงทะเบียนของผู้เรียนสำหรับแต่ละหลักสูตร
 - มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2565 การประกันคุณภาพ และการพัฒนาหลักสูตร โดยให้สถาบันวิศวกรรมปัญญาประดิษฐ์สามารถกำหนดกระบวนการแทนกระบวนการเดิมได้
 - กฎกระทรวงมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี และมาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ว่าด้วยระยะเวลาการเรียนและจำนวนหน่วยกิตรวมระบบทวิภาคี ยกเลิกการกำหนดระยะเวลาที่จำเป็นต่อการสำเร็จการศึกษาหรือระยะเวลาสูงสุด
 - กฎกระทรวงมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 มาตรฐานหลักสูตรควบระดับปริญญาตรีสองปริญญา หรือหลักสูตรควบระดับปริญญาโทสองปริญญา ในสาขาวิชาที่ต่างกัน และข้อ 11 มาตรฐานหลักสูตรควบระดับปริญญาตรีและปริญญาโท หรือหลักสูตรควบระดับปริญญาโทและปริญญาเอกไม่ว่าจะเป็นสาขาวิชา เดียวกันหรือต่างสาขาวิชา ให้คณะกรรมการสถาบันปัญญาประดิษฐ์เป็นผู้กำหนดระยะเวลาการเรียนรู้และจำนวนหน่วยกิตรวม
 - กฎกระทรวงมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 การเทียบโอนหน่วยกิต และผลการศึกษา การเทียบหลักสูตร การศึกษาที่จัดโดยองค์กรวิชาชีพ หน่วยงานของรัฐ หรือหน่วยงานของเอกชนกับหลักสูตรการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเพื่อรับรองคุณวุฒิของผู้สำเร็จการศึกษา โดยให้สถาบันวิศวกรรมปัญญาประดิษฐ์เป็นตัวกลางในการพิจารณาเทียบโอนหน่วยกิต
- **ระยะเวลาดำเนินการ:** ระยะเวลา 8 ปี ระหว่างปีการศึกษา 2565 – 2572 โดยมีการประเมินผลหลังสำเร็จการศึกษาไม่เกิน 1 ปี หลังบัณฑิตจบการศึกษา

- จำนวนกำลังคนที่จะผลิต: 1,880 คน จำนวน 7 รุ่น

4. ข้อเสนอการจัดการศึกษาการผลิตกำลังคนศกยภาพสูงที่มี ความรู้เชิงลึกด้านวิทยาศาสตร์และแนวคิดเชิงนวัตกรรม

- **หลักสูตร:** หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (หลักสูตรนานาชาติ)
- **ผู้รับผิดชอบ:** 1) วิทยาลัยวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทย สำนักงานปลัดกระทรวง อว. 2) สถาบันวิจัยดาราศาสตร์แห่งชาติ 3) สถาบันวิจัยแสงซินโครตรอน 4) สถาบันเทคโนโลยีนิวเคลียร์แห่งชาติ 5) สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ และ 6) มหาวิทยาลัยมหิดล
- **ประเภทกำลังคน:** กำลังคนศกยภาพสูงที่มีความรู้เชิงลึกด้านวิทยาศาสตร์และแนวคิดเชิงนวัตกรรม
- **จุดเด่นของหลักสูตร:**

- เป็นหลักสูตรร่วมจัดการศึกษาโดยสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และสถาบันอุดมศึกษา โดยใช้ประโยชน์จากโครงสร้างพื้นฐานที่มีความพร้อมในการสนับสนุนการศึกษาวิจัยในเชิงลึก บุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ และองค์ความรู้จากสถาบันวิจัยมาร่วมจัดการเรียนการสอน
- จัดการศึกษาโดยการเสนอและประกาศโครงการวิจัยเพื่อวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก โดยสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์ และกำหนดให้นักศึกษาทุกคนต้องลงเรียนใน 5 กลุ่มรายวิชา ได้แก่ 1) Science and Technology Cluster 2) IT Cluster 3) Entrepreneur Cluster 4) ASEAN Cluster 5) Language Cluster และรายวิชา Internship เพื่อไปทดลองปฏิบัติงานจริงในภาคเอกชน เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนที่มีศกยภาพสูงทั้งความรู้ความสามารถในทางวิทยาศาสตร์เชิงลึก มีแนวคิดเชิงนวัตกรรม และมีทักษะที่สำคัญของศตวรรษที่ 21 เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของโลก (Future Graduates Platform) ที่ตรงกับความต้องการของภาคผู้ใช้บัณฑิต
- กำหนดให้การนำผลงานไปใช้ประโยชน์ในภาคอุตสาหกรรม ภาครัฐและเอกชนสามารถเป็นผลงานวิทยานิพนธ์ได้ นอกเหนือจากการตีพิมพ์ในวารสารระดับนานาชาติ เพื่อรองรับการทำโครงการวิจัยที่ร่วมกับภาคอุตสาหกรรมเพื่อพัฒนาเทคโนโลยีขั้นสูง (Deep Technology) สำหรับการนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงธุรกิจ

- **ข้อกำหนดมาตรฐานการอุดมศึกษาที่ต้องการขอยกเว้น:** เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2565 โดยขอยกเว้นในประเด็นต่างๆ ดังนี้
 - ข้อ 4 ชื่อปริญญา โดยข้อกำหนดเป็น หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิตที่ไม่มีสาขาวิชา
 - ข้อ 9.4 คุณสมบัติอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ผู้สอบวิทยานิพนธ์ โดยขอยกเว้นคุณสมบัติตามที่กำหนด และขอให้องค์ประกอบของคณะกรรมการจะต้องมีกรรมการอย่างน้อย 1 คนที่มาจากภาคส่วนผู้ใช้ดุษฎีบัณฑิตซึ่งอาจมีคุณสมบัติไม่เป็นไปตามที่กำหนดได้
 - เกณฑ์การสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก เพิ่มเติมเกณฑ์คือ ความสามารถในการนำผลงานวิทยานิพนธ์นั้นไปใช้ในภาคอุตสาหกรรม ภาครัฐและภาคเอกชน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับพิจารณาของคณะกรรมการบริหารหลักสูตรร่วมกับภาคอุตสาหกรรม ภาครัฐและภาคเอกชนที่นำผลงานนั้นไปใช้
- **ระยะเวลาดำเนินการ:** 9 ปี ระหว่างปีการศึกษา 2565 – 2573
- **จำนวนกำลังคนที่จะผลิต:** 175 คน

5. ข้อเสนอการจัดการศึกษาหลักสูตรวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีดิจิทัล

- **หลักสูตร:** หลักสูตรวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีดิจิทัล
- **ผู้รับผิดชอบ:** จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะวิศวกรรมศาสตร์ ภาควิชาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์
- **ประเภทกำลังคน:** วิศวกรคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีดิจิทัล
- **จุดเด่นของหลักสูตร:**

- นิสิตได้ฝึกประสบการณ์วิชาชีพผ่านการฝึกงานหรือทำสหกิจศึกษาสม่ำเสมอทุกปี โดย นิสิตจะได้รับการพัฒนาทักษะที่ใช้ประกอบอาชีพภายใน 2 ภาคการศึกษา จากนั้นฝึกงานหรือฝึกประสบการณ์ต่อทันทีในภาคฤดูร้อน เพื่อใช้ความรู้และทักษะที่ได้เรียนมา แล้วจึงกลับมาเรียนเพื่อพัฒนาทักษะขั้นที่สูงขึ้นในปีการศึกษาถัดไป และออกไปฝึกประสบการณ์อีกครั้งในภาคฤดูร้อนถัดไป

- เมื่อนิสิตสอบผ่านในแต่ละภาคการศึกษาจะได้รับประกาศนียบัตร (Certificate) ประจำภาคการศึกษาซึ่งประกอบด้วยหลายประกาศนียบัตรตามทักษะที่ได้เรียนรู้ ในลักษณะของ Micro credentials
 - นิสิตฝึกสมรรถนะทักษะ (Hard Skills) และจรณทักษะ (Soft Skills) ผ่านการฝึกงาน/ฝึกประสบการณ์หรือทำสหกิจศึกษาทุกปี โดยในการฝึกงานหรือสหกิจศึกษาจะกำหนดให้สถานประกอบการพัฒนาและประเมินจรณทักษะ (Soft Skills) ตามคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของหลักสูตรฯ นอกจากนี้หลักสูตรมีการรับข้อคิดเห็นและผลการประเมินจากสถานประกอบการเพื่อนำมาปรับปรุงหลักสูตรในภาคการศึกษาถัดไปได้ทันต่อบริบทของโลก
 - การเรียนการสอนมีรูปแบบที่หลากหลาย โดยจะมีทั้งการบรรยายผ่านวิดีโอคลิปทำให้สามารถขยายขนาดห้องเรียนจึงสร้างบัณฑิตได้จำนวนมากขึ้น และมีชั่วโมงกิจกรรมและให้คำปรึกษาในลักษณะของ Flipped Classroom รวมทั้งมีการฝึกปฏิบัติและการทำโครงการเป็นทีมในทุกภาคการศึกษา เพื่อให้บัณฑิตได้มีโอกาสฝึกทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ได้อย่างครบถ้วน
 - ในทุกภาคการศึกษา นิสิตจะได้พัฒนาโครงการโดยใช้โจทย์จากภาคอุตสาหกรรม และนำเสนอผลการพัฒนาโครงการต่อภาคอุตสาหกรรม
- **ข้อกำหนดมาตรฐานการอุดมศึกษาที่ต้องการขอยกเว้น:** เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2565 โดยขอยกเว้นในประเด็นต่างๆ ดังนี้
 - ข้อ 7 การคิดหน่วยกิต โดยขอวัดผลจากสมรรถนะของผู้เรียนโดยตรงแทนการประเมินด้วยระยะเวลาการเรียน (Time-based) เนื่องจากการเรียนการสอนจะมีทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและต้องปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนและการวัดผลจากสมรรถนะของผู้เรียน ดังนั้นเวลาที่ใช้ในการเรียนการสอนบางรายวิชาอาจขึ้นอยู่กับศักยภาพของผู้เรียนและเนื้อหาวิชา
 - ข้อ 9 โครงสร้างหลักสูตร ในข้อ 9.1 หมวดวิชาศึกษาทั่วไป โดยขอลดหน่วยกิตรายวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปเหลือเพียง 12 หน่วยกิต และจะใช้วิชาฝึกงานและสหกิจศึกษารวม 4 ภาคการศึกษา ทดแทนการเรียนวิชาศึกษาทั่วไป
 - ข้อ 10 คุณวุฒิ คุณสมบัติน และจำนวนอาจารย์ ในข้อ 10.1.2 อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร โดยขอใช้อาจารย์ในภาควิชาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่เป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรอื่น ๆ ในภาควิชาฯ และข้อ 10.1.3 คุณวุฒิของอาจารย์ผู้สอน ขอใช้อาจารย์พิเศษจากภาคอุตสาหกรรมที่มีประสบการณ์ทำงานจริงมาช่วยสอน โดยไม่นำเกณฑ์ด้านคุณวุฒิและจำนวนปีของประสบการณ์ทำงานที่เกี่ยวข้องกับวิชาที่สอนของอาจารย์ผู้สอนมาพิจารณา และอาจมีอาจารย์ประจำเป็นผู้รับผิดชอบรายวิชาหรือไม่ก็ได้

- **ระยะเวลาดำเนินการ:**
 - ระยะเวลาดำเนินการทั้งสิ้น 7 ปี (สิงหาคม 2566 - ธันวาคม 2572) ผลิตบัณฑิต 4 รุ่น โดยใช้เวลาดำเนินการ 3.5 ปี/รุ่น
 - ระยะเวลาของการประเมินผลหลังสำเร็จการศึกษา 6 เดือน - 1 ปี
- **จำนวนกำลังคนที่จะผลิต:** 1,200 คน (300 คน/รุ่น จำนวน 4 รุ่น)

6. ข้อเสนอการจัดการศึกษาหลักสูตรการจัดการบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการบินนานาชาติ

- **หลักสูตร:** หลักสูตรการจัดการบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการบินนานาชาติ
- **ผู้รับผิดชอบ:** สถาบันนวัตกรรมการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก
- **ประเภทกำลังคน:** พนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน (Flight Attendant)
- **จุดเด่นของหลักสูตร:**

- จัดการศึกษาร่วมกับภาคผู้ใช้บัณฑิต (Co-creation) อย่างเข้มข้น โดยสถานประกอบการ (บริษัท ไทย แอร์โรสเปซ อินดัสทรีส์จำกัด) ร่วมออกแบบหลักสูตร คัดเลือกผู้เข้าศึกษา จัดการเรียนการสอนโดยมีผู้สอนที่มีประสบการณ์ตรงในสายงานด้านอุตสาหกรรมการบิน และร่วมประเมินผล
- หลักสูตรแบบโมดูลได้รับการรับรองมาตรฐานระดับสากล ซึ่งผู้เรียนจะได้รับประกาศนียบัตรมาตรฐานสากลจากองค์กรการบินนานาชาติ ICAO/IATA และสามารถเข้าทำงานในสายการบินได้ทันที
- การันตีนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรได้รับสิทธิ์เข้าทำงานทุกคน
- เปิดโอกาสให้นักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 3-4 จากหลักสูตรอื่นสามารถเข้าศึกษาได้ และได้รับปริญญาใบที่สอง (Double Degree) ทั้งนี้หลักสูตรเปิดรับผู้เข้าศึกษาต่อแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ (1) ผู้สำเร็จการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือเทียบเท่า (2) นักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 3-4 จากหลักสูตรอื่น และ (3) ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีทุกสาขา

- **ข้อกำหนดมาตรฐานการอุดมศึกษาที่ต้องการขอยกเว้น:**
 - มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2565 ข้อ 10 อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ขอยกเว้นให้อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรสามารถรับผิดชอบหลักสูตรได้เกินกว่า 1 หลักสูตรในเวลาเดียวกัน แต่ไม่เกิน 2 หลักสูตร โดยขอยกเว้นจากจำนวน 2 ใน 5 คน
 - ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการเทียบโอนหน่วยกิตและผลการศึกษาในระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2565 ข้อ 7 โดยขอยกเว้นกรณีนักศึกษาชั้นปีที่ 3-4 จากสถาบันอื่น ให้สามารถเทียบโอนรายวิชาจากต่างสถาบันและสามารถนำมาคำนวณแต้มระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมได้
- **ระยะเวลาดำเนินการ:** จำนวน 5 ปี ระหว่างกรกฎาคม 2566- ตุลาคม 2570 และประเมินผลหลังสำเร็จการศึกษาไม่เกิน 1 ปี หลังบัณฑิตจบการศึกษา
- **จำนวนกำลังคนที่จะผลิต:** ระดับปริญญาตรี จำนวน 3 รุ่น รุ่นละ 100 คน รวม 300 คน

7. ข้อเสนอการจัดการศึกษาหลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม แขนงพลังงานทดแทนและยานยนต์ไฟฟ้า (ต่อเนื่อง)

- **หลักสูตร:** หลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม แขนงพลังงานทดแทนและยานยนต์ไฟฟ้า (ต่อเนื่อง)
- **ผู้รับผิดชอบ:** สถาบันเทคโนโลยีจิดรลดา คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม
- **ประเภทกำลังคน:** บัณฑิตด้านเทคโนโลยีพลังงานทดแทนและยานยนต์ไฟฟ้า
- **จุดเด่นของหลักสูตร:**

- เป็นการจัดการเรียนการสอนที่มีความร่วมมือกับภาคผู้ใช้บัณฑิตอย่างเข้มข้นตลอดกระบวนการ (Co-creation) มีการสนับสนุนจากภาคผู้ใช้บัณฑิตทั้งในรูปแบบที่ไม่ใช่เงินงบประมาณ (In-kind) และเงินงบประมาณ (In-cash) โดยมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะการปฏิบัติงานในวิชาชีพ
- จัดการเรียนรู้นิเทศ (Module) เรียนควบคู่กับการปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการตลอดระยะเวลาการศึกษา โดยผู้เรียนจะได้รับเงินเดือนระหว่างการศึกษา

- มุ่งเน้นการรับนักศึกษากลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา และการยกระดับทักษะให้กับแรงงานในภาคประกอบการซึ่งอาจไม่มีวุฒิประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) แต่มีประสบการณ์ทำงานที่เกี่ยวข้อง 2 ปี เพื่อให้สามารถทำงานร่วมกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ได้
- จัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐาน (Project-based) โดยใช้โจทย์จริงและเป็นการแก้ไขปัญหาจริงในสถานประกอบการ
- เครือข่ายสถาบันการศึกษา 6 แห่ง สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนร่วมกับสถานประกอบการ
- **ข้อกำหนดมาตรฐานการอุดมศึกษาที่ต้องการขอยกเว้น:** เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2565 โดยขอยกเว้นในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้
 - ข้อ 9 โครงสร้างหลักสูตร ขอยกเว้นการจัดการเรียนแบบหมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชาเลือกเสรี โดยจะจัดการเรียนการสอนแบบโมดูลที่ผสมผสานระหว่างทฤษฎีและปฏิบัติ แบ่งเป็น 6 กลุ่มโมดูล จำนวนโมดูลทั้งหมด 37 โมดูล คิดเป็น 84 หน่วยกิต
- **ระยะเวลาดำเนินการ:**
 - ระยะเวลาดำเนินการทั้งสิ้น 4 ปี (มิถุนายน 2566 - เมษายน 2569) ผลิตบัณฑิต 3 รุ่น โดยใช้ระยะเวลาดำเนินการ 2 ปี/รุ่น
 - ระยะเวลาการประเมินผลหลังสำเร็จการศึกษา ไม่เกิน 1 ปี หลังสำเร็จการศึกษา
- **จำนวนกำลังคนที่จะผลิต:** 300 คน โดยผลิตจำนวน 50 - 150 คน/รุ่น จำนวน 3 รุ่น

8. ข้อเสนอการจัดการศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาการเป็นผู้ประกอบการเชิงนวัตกรรม

- **หลักสูตร:** หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาการเป็นผู้ประกอบการเชิงนวัตกรรม
- **ผู้รับผิดชอบ:** สถาบันเทคโนโลยีจิตรลดา คณะบริหารธุรกิจ
- **ประเภทกำลังคน:** บัณฑิตผู้ประกอบการตามแนวทางโมเดลเศรษฐกิจบีซีจี (BCG)
- **จุดเด่นของหลักสูตร:**

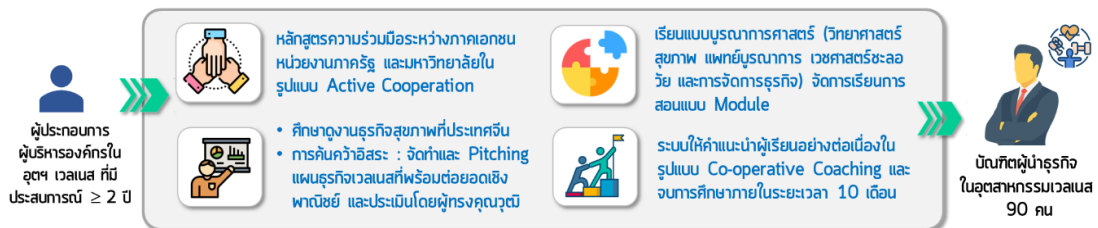

- จัดการศึกษาเพื่อสร้างผู้ประกอบการเชิงนวัตกรรมตามแนวทางเศรษฐกิจบีซีจี (BCG Model) ภายในระยะเวลา 3 ปี

- มีความร่วมมือกับสมาพันธ์เอสเอ็มอีไทยและสำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (NIA) ในการร่วมจัดการเรียนการสอนแบบเข้มข้นตลอดกระบวนการ (Co-creation) ตั้งแต่การร่วมกำหนดทักษะ การคัดเลือกผู้เข้าศึกษา การร่วมจัดการเรียนการสอน และการประเมินผล
- จัดการเรียนการสอนแบบโมดูล (Module) และฝึกปฏิบัติจริงอย่างสม่ำเสมอ โดยให้จัดทำแผนธุรกิจและเสนอขอรับการสนับสนุนเงินทุน จากนั้นดำเนินธุรกิจจริงในช่วง 6 เดือนสุดท้าย
- มีระบบพี่เลี้ยง (Mentoring System) โดยสมาพันธ์เอสเอ็มอีไทย และสำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (NIA) ดูแลและให้คำแนะนำนักศึกษา เพื่อให้สามารถพัฒนาแผนธุรกิจและดำเนินธุรกิจได้จริง
- **ข้อกำหนดมาตรฐานการอุดมศึกษาที่ต้องการขอยกเว้น: เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2565 โดยขอยกเว้นในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้**
 - ข้อ 3 คำจำกัดความของ “อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร” โดยขอปรับเป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรสามารถรับผิดชอบหลักสูตรได้เกินกว่า 1 หลักสูตรในเวลาเดียวกัน
 - ข้อ 3 คำจำกัดความของ “องค์กรภายนอก” โดยขอขยายคำจำกัดความของ “องค์กรภายนอก” ให้ครอบคลุมถึงสมาพันธ์เอสเอ็มอีไทย
 - ข้อ 10 คุณสมบัติ คุณสมบัติ และจำนวนอาจารย์ ในข้อ 10.2.1 อาจารย์ประจำหลักสูตร โดยขอยกเว้นเกณฑ์ในส่วนผลงานทางวิชาการ ให้อาจารย์ประจำหลักสูตรไม่ต้องมีผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่อย่างน้อย 1 เรื่อง ในรอบ 5 ปีย้อนหลัง เพื่อเปิดโอกาสให้หลักสูตรรับบุคลากรที่มีความสามารถทางปฏิบัติการเข้ามาเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตรได้มากขึ้น และกรณีที่มีการตกลงร่วมผลิตกับองค์กรภายนอก ขอปรับเกณฑ์ในส่วนประสบการณ์การทำงานในองค์กรแห่งนั้นหรือการทำงานประเภทเดียวกันอย่างต่อเนื่องมาแล้วไม่น้อยกว่า 6 ปี เป็นมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี เพื่อให้ผู้ที่มีประสบการณ์ในการดำเนินธุรกิจจริงของตนเองหรือมีประสบการณ์การทำงานที่เกี่ยวข้องกับรายวิชาในหลักสูตร แม้จะไม่ถึง 6 ปี มีโอกาสเข้ามาเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตรได้มากขึ้น
- **ระยะเวลาดำเนินการ:**
 - ระยะเวลาดำเนินการทั้งสิ้น 5 ปี 2 เดือน (พฤษภาคม 2566 - มิถุนายน 2571) ผลิตบัณฑิตจำนวน 3 รุ่น โดยใช้ระยะเวลาดำเนินการ 3 ปี/รุ่น
 - ระยะเวลาของการประเมินผลหลังสำเร็จการศึกษา ไม่เกิน 1 ปี หลังสำเร็จการศึกษา
- **จำนวนกำลังคนที่จะผลิต: 90 คน (30 คน/รุ่น จำนวน 3 รุ่น)**

9. ข้อเสนอการจัดการศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาผู้นำธุรกิจสุขภาพเชิงสร้างสรรค์

- **หลักสูตร:** หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาผู้นำธุรกิจสุขภาพเชิงสร้างสรรค์
- **ผู้รับผิดชอบ:** สำนักวิชาเวชศาสตร์ชะลอวัยและฟื้นฟูสุขภาพ สำนักวิชาการแพทย์บูรณาการ สำนักวิชาการจัดการ และสำนักวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
- **ประเภทกำลังคน:** ผู้นำธุรกิจในอนาคตสหกรณ์เวลเนส
- **จุดเด่นของหลักสูตร:**

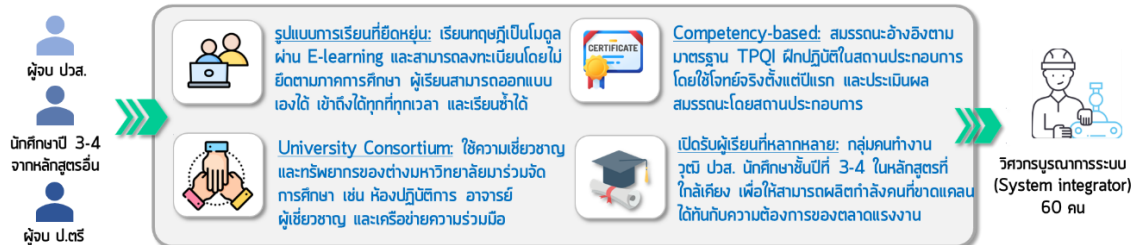
- เป็นหลักสูตรที่มีความร่วมมือระหว่างภาคเอกชน หน่วยงานภาครัฐ และมหาวิทยาลัยในรูปแบบ Active cooperation
- เรียนแบบบูรณาการศาสตร์ ประกอบด้วยสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ แพทย์บูรณาการ เวชศาสตร์ชะลอวัย และการจัดการธุรกิจ และจัดการเรียนการสอนแบบโมดูล (Module)
- เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ไปศึกษาดูงานและแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้ประกอบการธุรกิจสุขภาพที่ประเทศจีน
- รูปแบบของการค้นคว้าอิสระเป็นการจัดทำและ Pitching แผนธุรกิจเวลเนสที่พร้อมต่อยอดเชิงพาณิชย์ และประเมินผลโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับการยอมรับในวงการ
- มีระบบให้คำแนะนำผู้เรียนอย่างต่อเนื่องในรูปแบบ Co-operative Coaching และจบการศึกษาภายในระยะเวลา 10 เดือน
- **ข้อกำหนดมาตรฐานการอุดมศึกษาที่ต้องการขอยกเว้น:** เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2565 โดยขอยกเว้นในประเด็นต่างๆ ดังนี้
 - ข้อ 3 คำจำกัดความของ “อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร” โดยขอให้หลักสูตรสามารถใช้อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรที่ซ้ำกับหลักสูตรเดิมที่รับผิดชอบหลักสูตรอยู่แล้วได้อีกหนึ่งหลักสูตร
 - ข้อ 13.2.2 เกณฑ์การสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท แผน 2 ซึ่งระบุให้มีระดับคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 3.00 จากระบบ 4 โดยขอประเมินผลในแต่ละโมดูลในรูปแบบ S/U ที่ผ่านการพิจารณาร่วมกันอย่างเข้มข้นโดยคณะกรรมการและหน่วยงานร่วมที่มีประสบการณ์สูงแทน และการค้นคว้าอิสระในรูปแบบการเสนอแผนธุรกิจ ซึ่งวัดและประเมินผลจากการ

Pitching แผนธุรกิจเวเลนส์ที่พร้อมต่อยอดสู่เชิงพาณิชย์ต่อคณะกรรมการและหน่วยงานร่วมของหลักสูตร

- **ระยะเวลาดำเนินการ:**
 - ระยะเวลา 3 ปี (สิงหาคม 2566 - กรกฎาคม 2569) ผลิตบัณฑิต จำนวน 3 รุ่น โดยใช้ระยะเวลาดำเนินการ 10 เดือน/รุ่น
 - การประเมินผลหลังสำเร็จการศึกษา 3-6 เดือน หลังสำเร็จการศึกษา
- **จำนวนกำลังคนที่จะผลิต:** จำนวน 90 คน จำนวน 30 คน/รุ่น จำนวน 3 รุ่น

10. ข้อเสนอการจัดการศึกษาหลักสูตรวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมบูรณาการระบบการผลิต (ต่อเนื่อง)

- **หลักสูตร:** หลักสูตรวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมบูรณาการระบบการผลิต (ต่อเนื่อง)
- **ผู้รับผิดชอบ:** มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
- **ประเภทกำลังคน:** วิศวกรบูรณาการระบบ (System integrator)
- **จุดเด่นของหลักสูตร:**

- รูปแบบการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น: เรียนทฤษฎีเป็นโมดูลผ่าน E-learning และสามารถลงทะเบียนโดยไม่มีติดตามภาคการศึกษา ผู้เรียนสามารถออกแบบเองได้ เข้าถึงได้ทุกที่ทุกเวลา และเรียนซ้ำได้
- การจัดการศึกษาฐานสมรรถนะ (Competency-based education): สมรรถนะอ้างอิงตามมาตรฐาน TPQI ฝึกปฏิบัติในสถานประกอบการโดยใช้โจทย์จริงตั้งแต่ชั้นปีแรก และประเมินผลสมรรถนะโดยสถานประกอบการ
- เครือข่ายสถาบันอุดมศึกษา (University consortium): ใช้ความเชี่ยวชาญและทรัพยากรของต่างมหาวิทยาลัยร่วมจัดการศึกษา เช่น ห้องปฏิบัติการ อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญ และเครือข่ายความร่วมมือ
- เปิดรับผู้เรียนที่หลากหลาย: กลุ่มคนทำงานวุฒิปวส. นักศึกษาชั้นปีที่ 3 - 4 ในหลักสูตรที่ใกล้เคียง เพื่อให้สามารถผลิตกำลังคนที่ขาดแคลนได้ทันกับความต้องการของตลาดแรงงาน

- **ข้อกำหนดมาตรฐานการอุดมศึกษาที่ต้องการขอยกเว้น:** ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2565 โดยขอยกเว้นในประเด็นต่างๆ ดังนี้
 - ข้อ 9.1 หมวดวิชาศึกษาทั่วไป โดยขอยกเว้นการเรียนการสอนในรายวิชาศึกษาทั่วไป และทดแทนโดยการเรียนรู้แบบ On the Job Training ในสถานประกอบการ ซึ่งจะมีการประเมินทักษะทางสังคมที่เกิดขึ้นด้วย
 - ข้อ 11.2 คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษาในหลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) โดยขอให้สามารถรับนักศึกษาที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 ขึ้นไป ในสาขาที่เกี่ยวข้อง เช่น วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี อุตสาหกรรมศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ หรือวิศวกรรมในสาขาอื่นที่เกี่ยวข้อง มาต่อยอด อีก 1-2 ปี เพื่อให้การพัฒนากำลังคนที่มีความต้องการเร่งด่วนสามารถทำได้ในระยะเวลาที่สั้นลง
 - ข้อ 12 การลงทะเบียนเรียน เนื่องจากหลักสูตรไม่กำหนดภาคการศึกษา เป็นการศึกษาแบบต่อเนื่องกันไป จึงขอให้ผู้เรียนสามารถลงทะเบียนเรียนระหว่างเทอมได้ และกำหนดจำนวนหน่วยกิตที่จะเรียนได้ด้วยตนเอง
 - อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร โดยขอให้อาจารย์ 1 คน เป็นผู้รับผิดชอบหลักสูตรได้มากกว่า 1 หลักสูตร เนื่องจากหลักสูตรได้ออกแบบให้มีความร่วมมือระหว่างสถาบัน และใช้อาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรชุดเดียวกัน โดยเป็นอาจารย์ที่อาจารย์รับผิดชอบหลักสูตรในสถาบันของตนเองอยู่ก่อนแล้ว
- **ระยะเวลาดำเนินการ:**
 - ระยะเวลาดำเนินการทั้งสิ้น 3 ปี (พฤศจิกายน 2566 - ตุลาคม 2567) ผลิตบัณฑิต 2 รุ่น โดยใช้ระยะเวลาดำเนินการ 2 ปี/รุ่น
 - ระยะเวลาของการประเมินผลหลังสำเร็จการศึกษา 1 ปี หลังสำเร็จการศึกษา
- **จำนวนกำลังคนที่จะผลิต:** 60 คน (30 คน/รุ่น จำนวน 2 รุ่น) เป็นจำนวนรวมกันทั้ง 3 หลักสูตร

11. ข้อเสนอการจัดการศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบองค์รวม (หลักสูตรสองภาษา)

- **หลักสูตร:** หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบองค์รวม (หลักสูตรสองภาษา)
- **ผู้รับผิดชอบ:** วิทยาลัยนานาชาติ มหาวิทยาลัยบูรพา
- **ประเภทกำลังคน:** ผู้บริหารระดับต้นและระดับปฏิบัติการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแบบองค์รวม

● จุดเด่นของหลักสูตร:

- หลักสูตรปริญญาตรี ระยะเวลา 2 ปี จัดการศึกษาแบบ Co-creation โดยสถานประกอบการมีส่วนร่วม
- เน้นการเรียนในรูปแบบ Outcome-based education (OBE) และเรียนแบบ Module 1 ภาคเรียนในมหาวิทยาลัย และ 3 ภาคเรียนในสถานประกอบการ
- บูรณาการศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและธุรกิจ โดยความร่วมมือ 4 คณะ ได้แก่ วิทยาลัยนานาชาติ คณะสหเวชศาสตร์ คณะแพทย์ศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์การกีฬา
- สถานประกอบการร่วมสนับสนุนนักศึกษาทั้งในรูปแบบ In-kind และ In cash และรับนักศึกษาเข้าทำงานหลังเรียนจบ

● ข้อกำหนดมาตรฐานการอุดมศึกษาที่ต้องการขอยกเว้น: เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2565 โดยขอยกเว้นในประเด็นต่างๆ ดังนี้

- ข้อ 6 ระบบการจัดการศึกษา ขอจัดการศึกษาแบบ Module และไม่ยึดตามภาคการศึกษา โดยผู้เรียนสามารถลงทะเบียนเรียนตาม Module ได้อย่างต่อเนื่อง
- ข้อ 7 การคิดหน่วยกิต ขอยกเว้นการกำหนดจำนวนชั่วโมงในการเรียนรู้ มุ่งเน้นการประเมินผลลัพธ์ที่ชัดเจน (Outcome Based Education; OBE) สามารถขอรับการประเมินและได้รับหน่วยกิตได้หากผู้เรียนมีความพร้อมโดยไม่ยึดติดกับระยะเวลาในการเรียนรู้ การคิดหน่วยกิตผ่านระบบหน่วยกิตกรรม โดยการวัดผลแสดงเป็นระดับคะแนนแบบไม่แสดงค่าระดับชั้น (S ผ่านตามเกณฑ์, I การประเมินผลยังไม่สมบูรณ์, W การงดเรียนโดยได้รับอนุมัติ และ Au ลงทะเบียนรายวิชาพิเศษโดยไม่นับหน่วยกิต)
- ข้อ 13 เกณฑ์การวัดผลและการสำเร็จการศึกษา (1) เรียนครบตามจำนวนหน่วยกิต (2) ได้ S ทุกรายวิชา และต้องผ่านการประเมินความสามารถที่ยอมรับได้จากคณะกรรมการฯ (3) นักศึกษาที่ย้ายโอนมาจากหลักสูตร/สถาบันอื่น คิดผลการศึกษาเฉพาะวิชาที่เรียนใหม่เท่านั้น

● ระยะเวลาดำเนินการ:

- ระยะเวลาดำเนินการทั้งสิ้น 3 ปี (ปีการศึกษา 2567 - 2570) ผลิตบัณฑิต 2 รุ่น โดยใช้ระยะเวลาดำเนินการ 2 ปี/รุ่น
- ระยะเวลาของการประเมินผลหลังสำเร็จการศึกษา ภายใน 1 ภาคการศึกษา

● จำนวนกำลังคนที่จะผลิต: ไม่เกิน 200 คน (ไม่เกิน 100 คน/รุ่น จำนวน 2 รุ่น)

ดาวน์โหลดข้อเสนอการจัดการศึกษาที่แตกต่างจากมาตรฐานการอุดมศึกษาฉบับสมบูรณ์ที่ได้รับการ
อนุมัติโดยคณะกรรมการพิเศษเฉพาะเรื่องฯ (ฉบับเต็ม) จำนวน 11 ข้อเสนอ

สอวช

สำนักงานนโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (สอวช.)

Office of National Higher Education Science Research and Innovation Policy Council (NXPO)

www.nxpo.or.th

สอวช. @NXPOTHAILAND

สอวช. @NXPO_TH

NXPO - สอวช.

สอวช. @nxpothailand